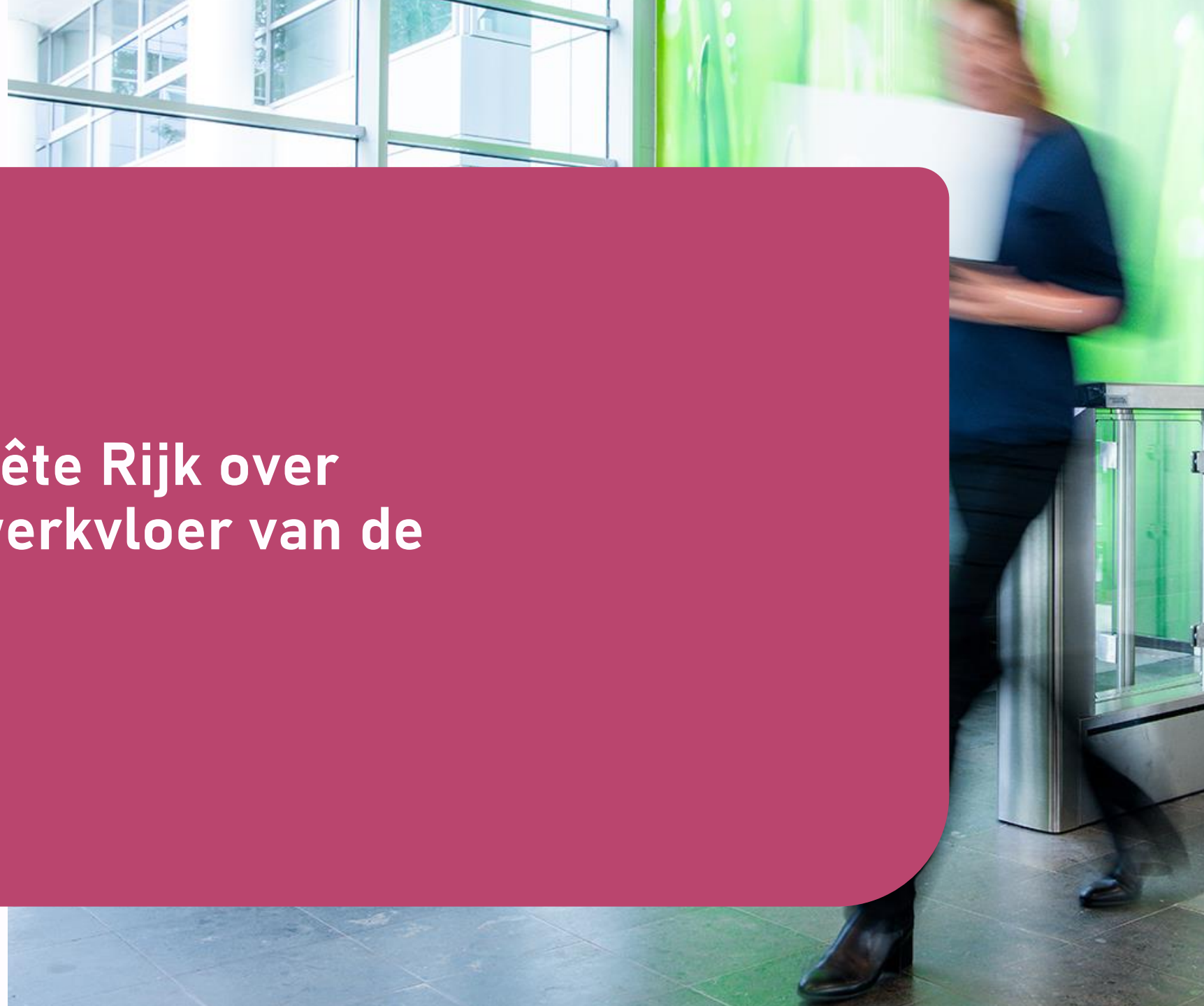
Venster
voor medewerkers

Personeelsenquête Rijk over racisme op de werkvloer van de Rijksoverheid

December 2023

Achtergrond en doel van het onderzoek

De Rijksoverheid streeft naar een integere en veilige werkomgeving waarin iedereen zich welkom en gewaardeerd voelt. In deze werkomgeving is er geen plaats voor discriminatie en racisme. Helaas blijkt uit eerder onderzoek dat racisme wel degelijk voorkomt op de werkvloer van de Rijksoverheid. Sinds 2022 is de Rijksoverheid daarom onder de noemer ‘Rijk voor Iedereen’ gestart met een aanpak die gericht is op het tegengaan van racisme op werkvloer van de Rijksoverheid.

In het kader van deze aanpak heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in het najaar van 2023 onderzocht hoe groot de problematiek van racisme op de werkvloer is en hoe daar binnen de organisatie mee wordt omgegaan. Het ministerie van BZK heeft een enquête ontwikkeld om hier zicht op te krijgen. ICTU-programma Venster voor Medewerkers heeft het onderzoek uitgevoerd.

Onderzoeksopzet

Enquête en doelgroep

Het betreft een kwantitatief onderzoek dat via de Personeelsenquête Rijk is uitgevoerd. Om betrouwbare uitspraken te kunnen doen, is een (naar functie en domein) representatieve steekproef getrokken onder medewerkers en leidinggevenden. Onder domein verstaan we de domeinen Beleid, Toezicht, Bedrijfsvoering en Uitvoering. Voor een representatief beeld is een weegfactor gebruikt. De getoonde resultaten in dit rapport zijn gebaseerd op gewogen data, tenzij anders aangegeven.

Veldwerk

De doelgroep van het onderzoek is middels een generieke link per e-mail door het ministerie van BZK benaderd om de online vragenlijst over racisme binnen het Rijk in te vullen. Het onderzoek heeft plaatsgevonden van dinsdag 3 oktober 2023 tot en met vrijdag 27 oktober 2023.

Respons

In totaal zijn er 14.304 mensen binnen de Rijksoverheid benaderd om deel te nemen aan het onderzoek. Hiervan hebben 4481 mensen (31%) de vragenlijst daadwerkelijk ingevuld. De achtergrondkenmerken van de respondenten staan in **bijlage A**.

Onderzoeksopzet (2)

Selectie

Bij het lezen van de grafieken is het belangrijk om er rekening mee te houden, dat bepaalde vragen door een selectie van respondenten zijn ingevuld. Daarom staat op iedere pagina aangegeven door hoeveel respondenten de gerapporteerde vraag is ingevuld.

Open antwoorden

Bij sommige vragen was het voor respondenten mogelijk om een open antwoord te geven ter toelichting. Deze open antwoorden zijn bekeken en de uitkomsten worden op hoofdlijnen weergegeven in dit rapport. Er staan geen letterlijke antwoorden in het rapport.

Wat wordt in dit onderzoek verstaan onder racisme?

Definitie racisme (ministerie BZK):

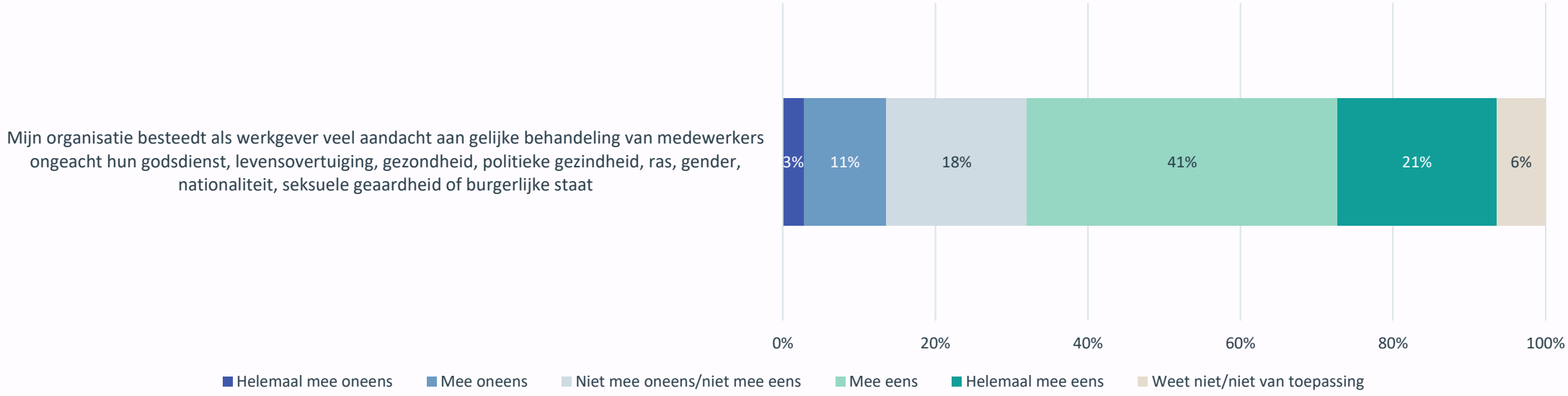
'Het kan bij ervaren racisme gaan om: gedrag, opmerkingen of 'grapjes' in verband met huidskleur, herkomst en/of geloof. En/of om situaties, regels, procedures of een bepaalde cultuur op de werkvloer waarbij u/iemand om die reden werd genegeerd, gepest, anders behandeld of achtergesteld. Dit kan persoonlijk, telefonisch, schriftelijk of online zijn gebeurd.'

Gelijke behandeling en racisme binnen de organisatie

Stellingen

Gelijke behandeling

- Ruim 62% van de respondenten is van mening dat de organisatie als werkgever veel aandacht besteedt aan de gelijk behandeling van medewerkers.
- 14% is van mening dat er geen sprake is van aandacht voor gelijke behandeling binnen de organisatie en bijna een op de vijf respondenten was het hier niet mee oneens, maar ook niet mee eens.

Selectie: Totaal (N=4.481)

Gelijke behandeling: verschillen tussen groepen respondenten

Stelling: '*Mijn organisatie besteedt als werkgever veel aandacht aan gelijke behandeling van medewerkers, ongeacht hun godsdienst, levensovertuiging, gezondheid, politieke gezindheid, ras, gender, nationaliteit, seksuele geaardheid of burgerlijke staat.*'

Herkomstland*:

- Respondenten met een Niet-Europees **herkomstland**, scoren op deze stelling **significant lager** dan respondenten die Europa (excl. NL) of Nederland als herkomstland hebben.

Wel/geen racisme ervaren:

- Respondenten die **nooit racisme richting henzelf, richting collega's of richting burgers** hebben meegemaakt, scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten die wel racisme richting henzelf, collega's of burgers hebben meegemaakt.

Functiegroep:

- **Leidinggevenden** scoren **significant hoger** op deze stelling dan medewerkers.

Salarisschaalcategorie:

- Respondenten werkzaam in **schaal 14-19** scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten werkzaam in schaal 5-9 en 10-13.
- Respondenten werkzaam in **schaal 1-4** scoren **significant lager** op deze stelling dan respondenten werkzaam in schaal 5-9, 10-13 en 14-19.

Type dienstverband:

- Respondenten met een **vast arbeidscontract** scoren **significant lager** op deze stelling dan respondenten met een tijdelijk arbeidscontract.

Geslacht:

- **Mannen** scoren **significant hoger** op deze stelling dan vrouwen.

Leeftijdsklasse:

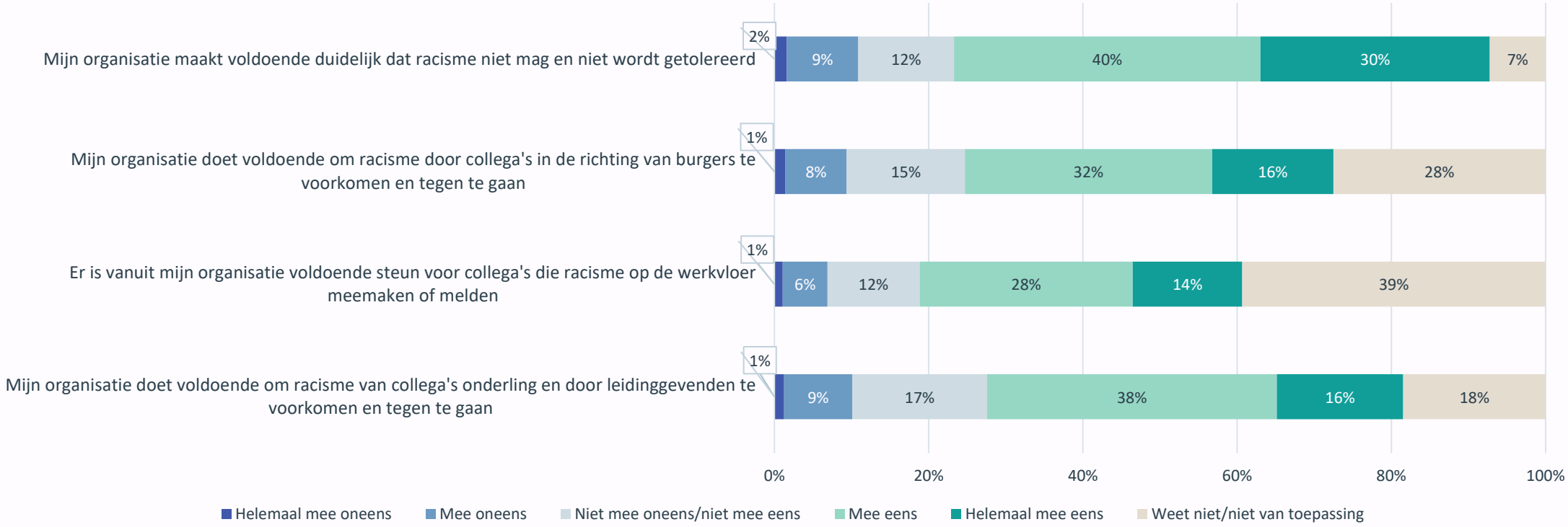
- Respondenten **jonger dan 35 jaar** scoren **significant lager** op deze stelling dan respondenten van 45 tot en met 54 jaar en 55 jaar en ouder.
- Respondenten van **55 jaar en ouder** scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten van 35 tot en met 44 jaar, en 45 tot en met 54 jaar.

Er zijn geen significante verschillen tussen de verschillende domeinen en tussen de verschillende opleidingsniveaus.

*We volgen hierbij de sinds 2022 herziene definitie van het CBS.

Omgang met racisme in de organisatie

- 70% van de respondenten vindt dat de organisatie voldoende duidelijk maakt dat racisme niet mag en niet wordt getolereerd.
- Ongeveer de helft van de respondenten vindt dat de organisatie voldoende doet om racisme richting burgers en collega's te voorkomen. Tegelijkertijd heeft 28% van de respondenten hier geen mening over, of weet het antwoord niet.
- 39% van de respondenten weet niet of er voldoende steun is voor collega's die racisme hebben meegemaakt.
- Ongeveer 10% van de respondenten is het niet eens met alle stellingen en geeft bijvoorbeeld aan dat er vanuit de organisatie onvoldoende wordt gedaan aan racisme op de werkvloer en dat de organisatie onvoldoende doet om racisme van collega's onderling en door leidinggevenden te voorkomen en tegen te gaan.

Selectie: Totaal (N=4.481)

Omgang met racisme: verschillen tussen groepen respondenten

Overall beeld stellingen*, de significante verbanden per stelling zijn beschreven in bijlage B.

Herkomstland:

- Respondenten met een Niet-Europees **herkomstland**, scoren op alle stellingen **significant lager** dan respondenten die Europa (excl. NL) of Nederland als herkomstland hebben.

Wel/geen racisme ervaren:

- Respondenten die **nooit racisme richting henzelf, richting collega's of richting burgers** hebben meegemaakt, scoren **significant hoger** op alle stellingen dan respondenten die wel racisme richting henzelf, collega's of burgers hebben meegemaakt.

Leidinggevende functie:

- **Leidinggevenden** scoren **significant hoger** dan medewerkers op alle stellingen.

Salarisschaalcategorie:

- In het algemeen zien we dat respondenten in **schaal 14-19 significant hoger** scoren op de stellingen dan respondenten werkzaam in schaal 1-4, 5-9 en 10-13.

Geslacht:

- **Mannen** scoren **significant hoger** op alle stellingen dan vrouwen.

Leeftijdsklasse:

- We zien verschillen tussen leeftijdsgroepen, waarbij in het algemeen geldt dat respondenten van **55 jaar en ouder significant hoger** scoren op deze stellingen dan respondenten van 35 tot en met 44 jaar en 45 tot en met 54 jaar.

Domein:

- Alleen bij de stelling over steun op de werkvloer na het ervaren of melden van racisme zien we dat respondenten werkzaam in het **domein uitvoering significant hoger** scoren op deze stelling dan respondenten werkzaam in het domein beleid.

Er zijn geen significante verschillen tussen verschillende dienstverbanden of tussen de verschillende opleidingsniveaus.

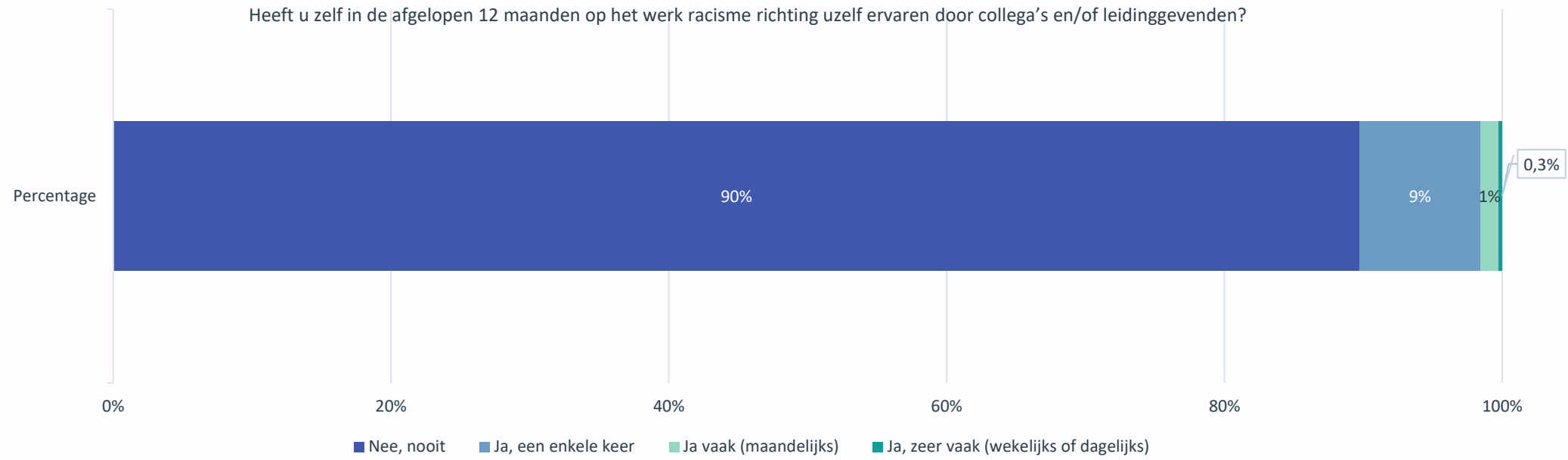
*Stellingen:
- Mijn organisatie maakt voldoende duidelijk dat racisme niet mag en niet wordt getolereerd.
- Mijn organisatie doet voldoende om racisme door collega's in de richting van burgers te voorkomen en tegen te gaan
- Er is vanuit mijn organisatie voldoende steun voor collega's die racisme op de werkvloer meemaken of melden.
- Mijn organisatie doet voldoende om racisme van collega's onderling en door leidinggevenden te voorkomen en tegen te gaan.

Antwoordschaal:
1=helemaal mee oneens
2=mee oneens
3= niet mee oneens/niet mee eens
4=mee eens
5=helemaal mee eens.

Racisme richting uzelf

Racisme richting uzelf

- Het grootste deel (90%) van de respondenten heeft in de afgelopen 12 maanden nooit racisme richting zichzelf ervaren.
- Ongeveer 10% heeft dit in de afgelopen 12 maanden wel eens ervaren, waarvan 9% aangeeft dit een enkele keer te hebben ervaren, en 1% dit vaak (maandelijks) heeft ervaren.

Selectie: Totaal (N=4.481)

Racisme richting uzelf: verschillen tussen groepen respondenten

Vraag: '*Heeft u zelf in de afgelopen 12 maanden op het werk racisme richting uzelf ervaren door collega's en/of leidinggevenden?'*

Herkomstland:

- Respondenten met als **herkomstland Nederland** hebben **significant minder** te maken met racisme richting henzelf dan respondenten met een Europees, en niet-Europees herkomstland.
- Respondenten met een **Europees herkomstland** hebben **significant minder** te maken met racisme richting henzelf dan respondenten met een niet-Europees herkomstland.

Salarisschaalcategorie:

- Respondenten werkzaam in **schaal 1-4** ervaren **significant meer** racisme richting henzelf dan respondenten in schaal 14-19.
- Respondenten werkzaam in **schaal 5-9** ervaren **significant meer** racisme richting henzelf dan respondenten in schaal 10-13.

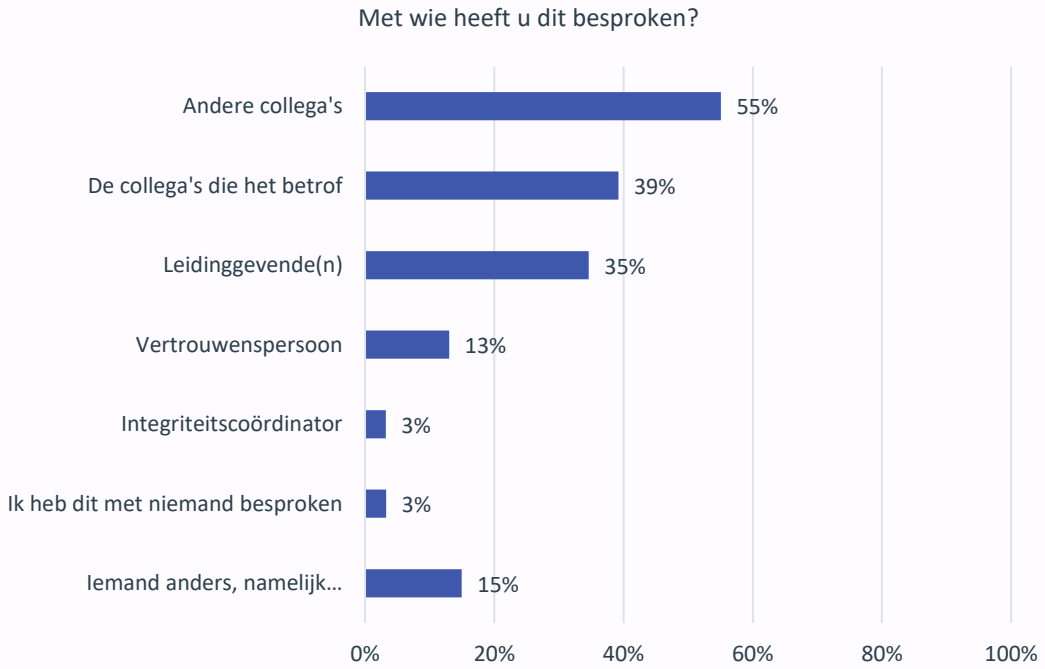
Geslacht:

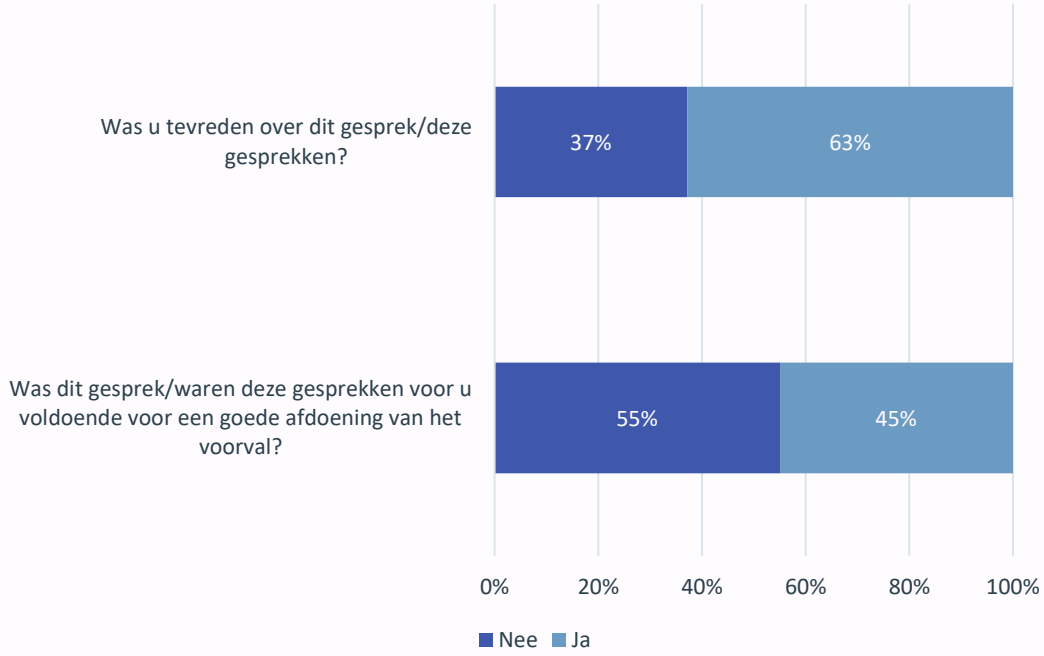
- **Mannen** ervaren **significant minder** racisme richting henzelf dan vrouwen.

Er is geen significant verschil tussen leidinggevenden en medewerkers, dienstverbanden, domeinen, opleidingsniveaus en de verschillende leeftijden.

Bespreken ervaren racisme

- Van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting zichzelf hebben meegemaakt, heeft ruim de helft (55%) het besproken met andere collega's.
- 39% van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting zichzelf heeft meegemaakt, heeft het besproken met de collega's die het betrof en 35% heeft het met een leidinggevende besproken.
- 63% van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting zichzelf heeft meegemaakt en dit met iemand heeft besproken, was tevreden met het gesprek. Tegelijkertijd was het voor 55% niet voldoende voor een goede afdoening van het voorval.
- Slechts 3% van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting zichzelf hebben meegemaakt, heeft dit met niemand besproken.
- 15% heeft het met iemand anders besproken, men noemt in de open antwoorden o.a. thuis, partner, familie, HR, huisarts en bedrijfsmaatschappelijk werker.

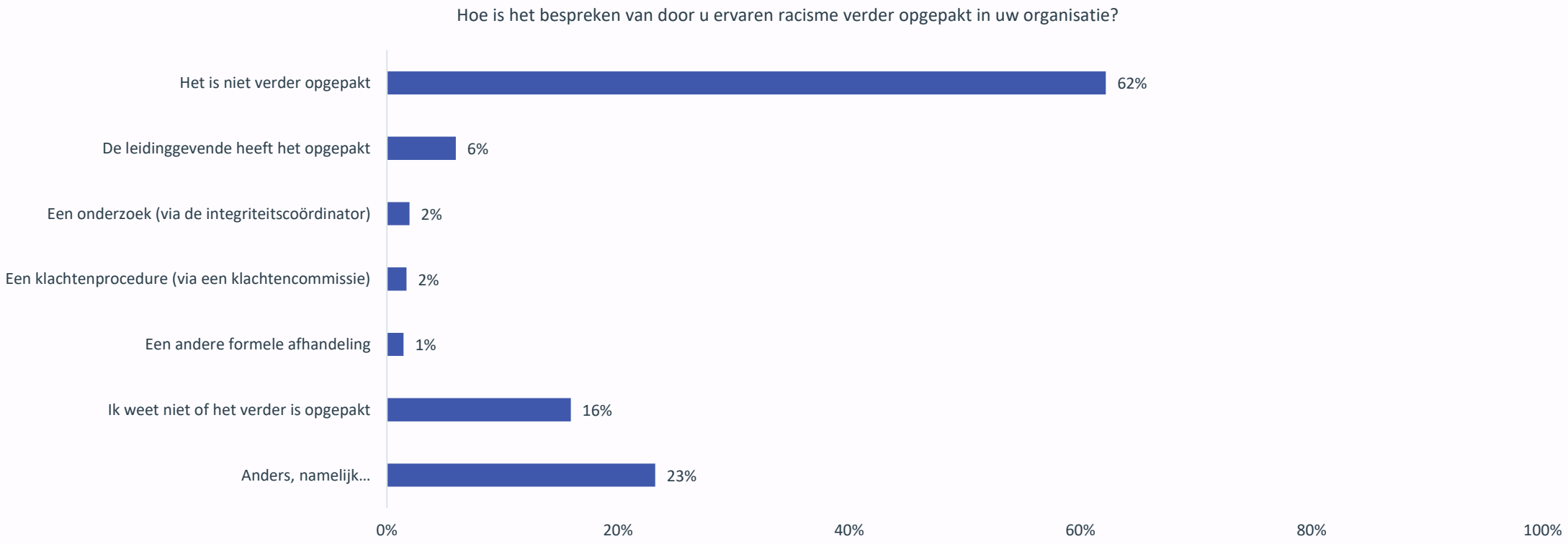

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting zichzelf hebben ervaren (N=503)

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting henzelf hebben ervaren en dit met iemand hebben besproken (N=337)

Opvolging door de organisatie van ervaren racisme

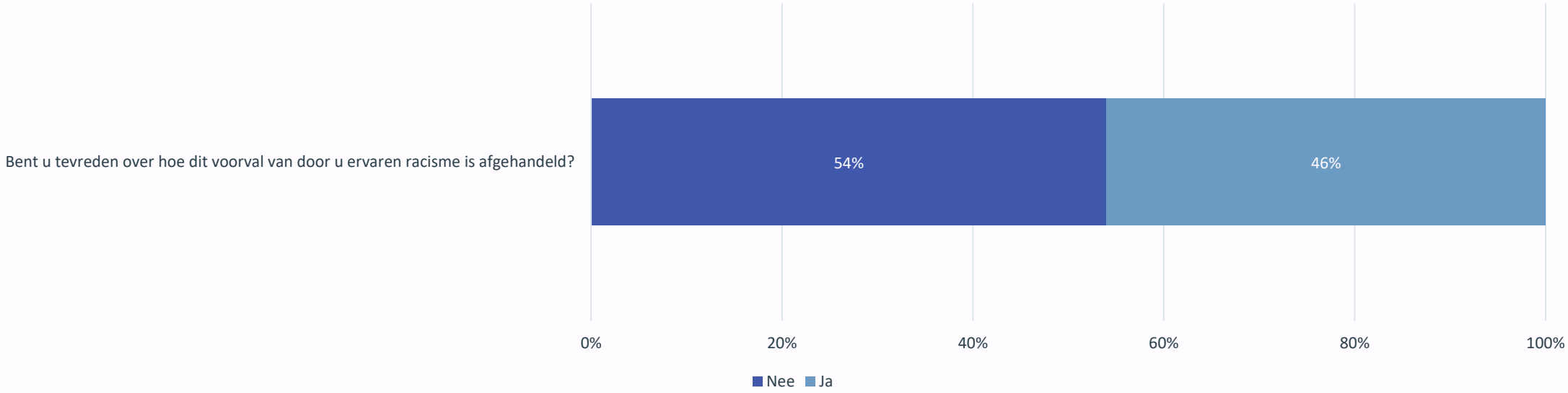
- 62% van de respondenten die ervaren racisme heeft besproken, geeft aan dat het niet verder is opgepakt in de organisatie. Dat is mogelijk te verklaren, doordat zij het al zelf hebben besproken met (de betreffende) collega's.
- 16% van de respondenten die ervaren racisme heeft besproken, weet niet of het is opgepakt.
- Bijna een kwart van de respondenten die ervaren racisme heeft besproken, geeft aan dat het anders is opgepakt. Een deel geeft aan dat ze het hebben laten gaan, dat het iets kleins was, dat ze het zelf wilden oplossen of dat het voldoende was afgehandeld.

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting henzelf hebben ervaren en dit met iemand hebben besproken (N=337)

Medewerkers die ervaren racisme richting zichzelf met iemand hebben besproken

- 54% van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting henzelf hebben ervaren en dit met iemand hebben besproken, is niet tevreden met hoe het voorval van het ervaren racisme is afgehandeld.
- 46% van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting henzelf hebben ervaren en dit met iemand hebben besproken, is hier wel tevreden over.

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting henzelf hebben ervaren en dit met iemand hebben besproken (N=337)

Mate van tevredenheid over afhandeling, gesplitst naar met wie het ervaren racisme besproken is

Besproken met collega's die het betrof

Respondenten die het voorval van het door hen ervaren racisme richting henzelf hebben **besproken met de collega's die dit betrof**, geven aan **significant meer** tevreden te zijn met hoe dit voorval van racisme richting henzelf is afgehandeld dan…

- … respondenten die dit hebben besproken met andere collega's.
- … respondenten die dit hebben besproken met de leidinggevende(n).
- … respondenten die dit hebben besproken met een vertrouwenspersoon.
- … respondenten die dit hebben besproken met een integriteitscoördinator.
- … respondenten die dit hebben besproken met iemand anders.

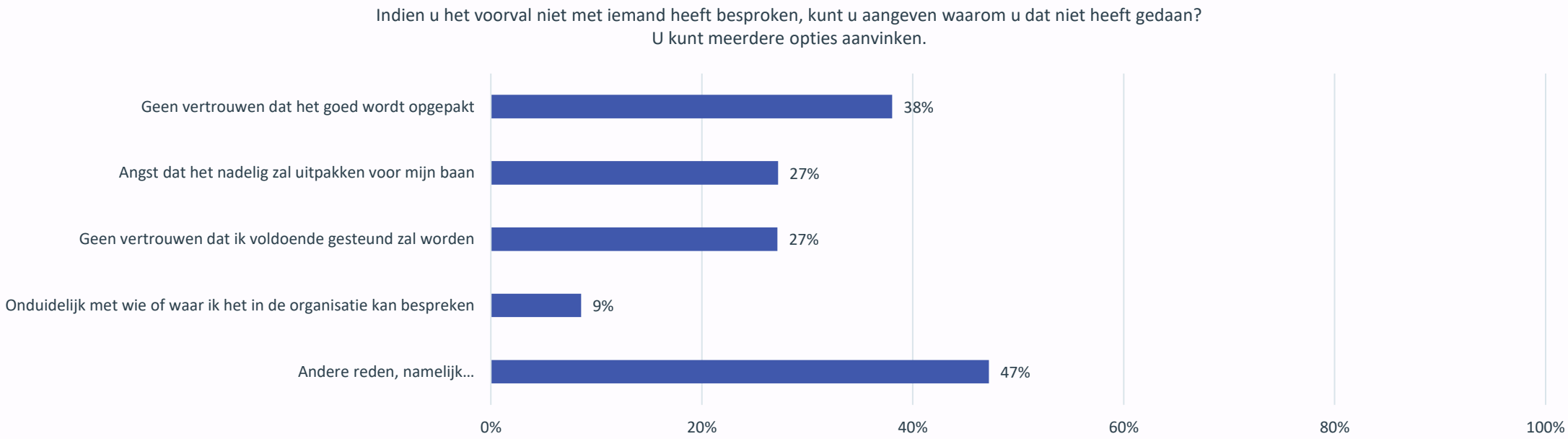
Besproken met andere collega's

Respondenten die het voorval van het door hen ervaren racisme richting henzelf **besproken hebben met andere collega's**, geven aan **significant meer** tevreden te zijn met hoe dit voorval van racisme richting henzelf is afgehandeld dan…

- … respondenten die dit hebben besproken met een vertrouwenspersoon.

Redenen waarom medewerkers het ervaren racisme niet hebben besproken

- 38% van de respondenten die ervaren racisme niet hebben besproken, geeft aan dat ze er geen vertrouwen in hebben dat het goed wordt opgepakt.
- Daarnaast is meer dan een kwart van de respondenten die het niet hebben besproken bang dat het nadelig uitpakt voor hun baan of dat ze onvoldoende gesteund zullen worden.
- Bijna de helft (47%) geeft aan dat er een andere reden voor is waarom ze het niet hebben besproken. Een aantal gaf in de open antwoorden aan het zinloos te vinden, het incident te klein te vinden om te melden, het lastig te classificeren te vinden of het om racisme gaat, de (werk)relatie niet te willen verstoren of wel tegen een stootje te kunnen.

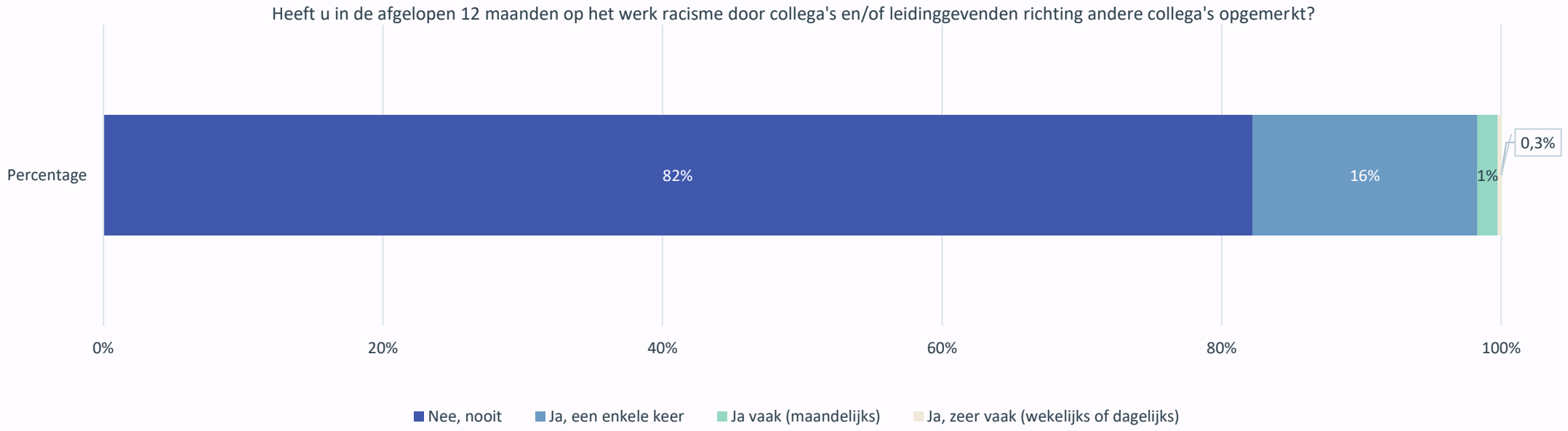

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting henzelf hebben ervaren en dit met niemand hebben besproken (N=166)

Racisme richting collega's

Ervaren racisme door collega's en/of leidinggevenden richting andere collega's*

- Het grootste deel (82%) van de respondenten heeft in de afgelopen 12 maanden nooit racisme richting andere collega's opgemerkt.
- Ongeveer 17% heeft dit wel eens ervaren, waarvan 16% aangeeft dit een enkele keer te hebben opgemerkt, en 1% dit vaak (maandelijks) heeft opgemerkt.

Selectie: Totaal (N=4.481)
*Op basis van deze vraag kan niet geconcludeerd worden over hoeveel concrete aantallen van racisme dit gaat. Eén geval kan namelijk door meerdere mensen worden opgemerkt.

Racisme richting collega's: verschillen tussen groepen respondenten

Vraag: *'Heeft u in de afgelopen 12 maanden op het werk racisme door collega's en/of leidinggevenden richting andere collega's opgemerkt?'*

Herkomstland:

- Respondenten met **Nederland** als **herkomstland** hebben **significant minder** racisme richting collega's gesignaleerd dan respondenten met een Europees of niet-Europees herkomstland.

Functiegroep:

- **Leidinggevenden** hebben **significant meer** racisme richting collega's gesignaleerd dan medewerkers.

Salarisschaalcategorie:

- Respondenten in **schaal 1-4** hebben **significant meer** racisme richting collega's gesignaleerd dan respondenten in schaal 5-9 en respondenten in schaal 10-13 (en andersom).
- Respondenten in **schaal 10-13** hebben **significant minder** racisme richting collega's gesignaleerd dan respondenten in schaal 14-19 (en andersom).

Geslacht:

- **Mannen** hebben **significant minder** racisme richting collega's gesignaleerd dan vrouwen.

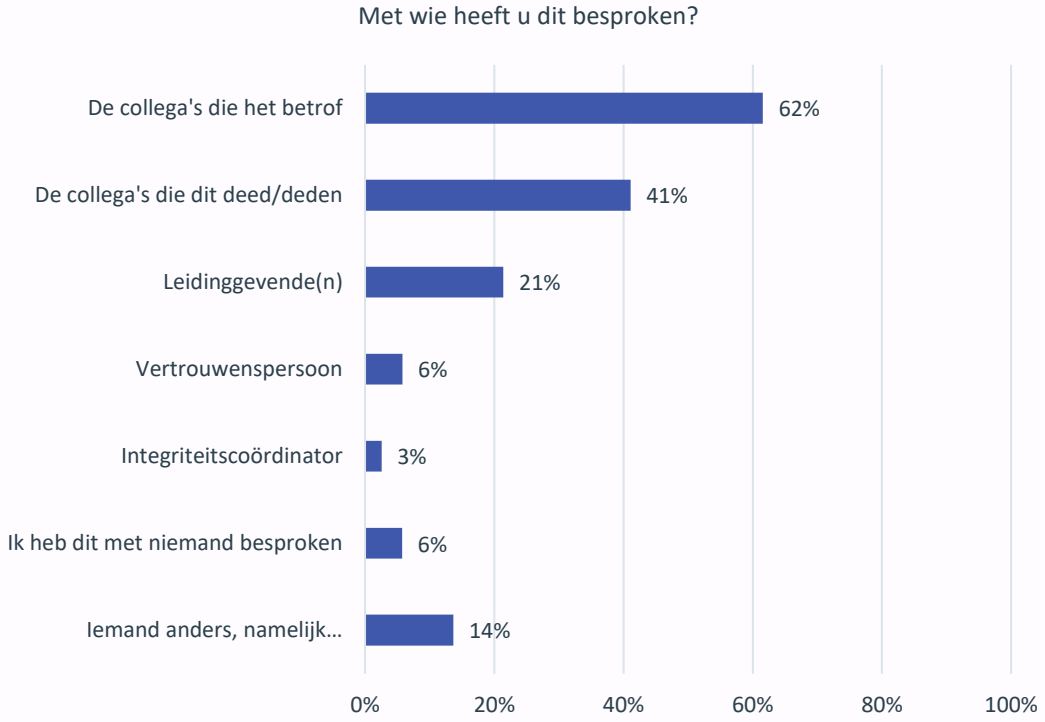
Leeftijdsklasse:

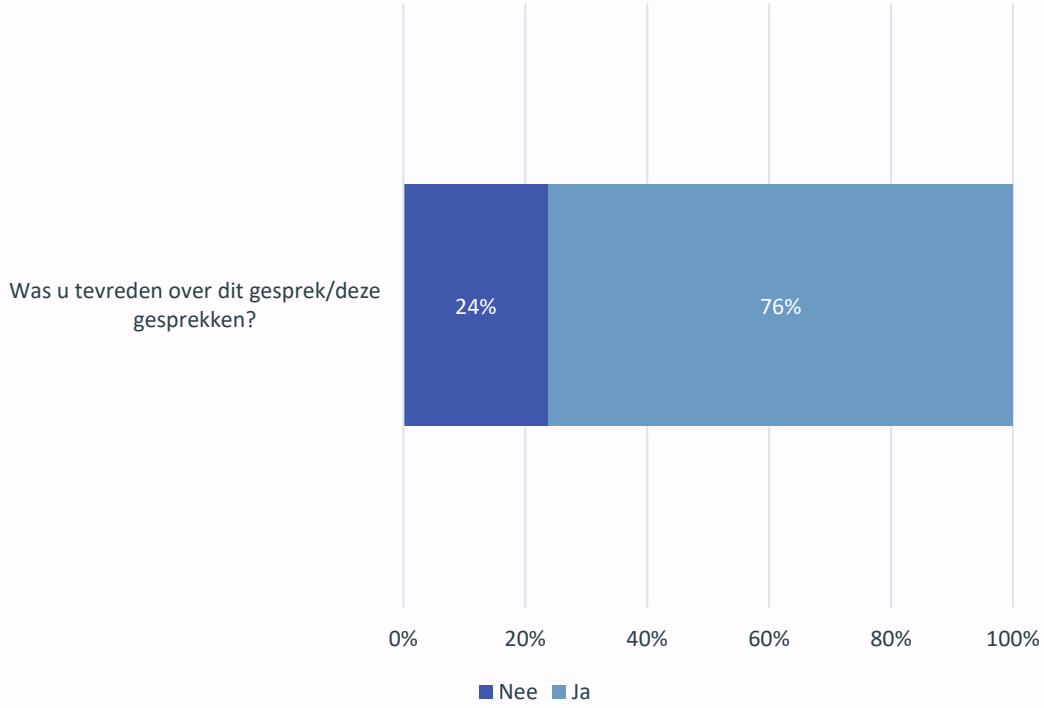
- Respondenten **jonger dan 35 jaar** hebben **significant meer** racisme richting collega's gesignaleerd dan respondenten van 55 jaar en ouder.

Er zijn geen significante verschillen tussen verschillende dienstverbanden, domeinen en opleidingsniveaus.

Bespreken gesignaleerd racisme richting collega's

- 62% van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme hebben gesignaleerd, heeft het besproken met de collega's die het betrof.
- 41% van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme hebben gesignaleerd, sprak de collega's aan die het deden en 21% besprak het gesignaleerde racisme met een leidinggevende.
- 76% van de respondenten die het bespraken, was tevreden over het gesprek.
- 14% besprak het met iemand anders. Het team wordt genoemd, net als thuis/partner, andere collega's en gelijkgestemden.

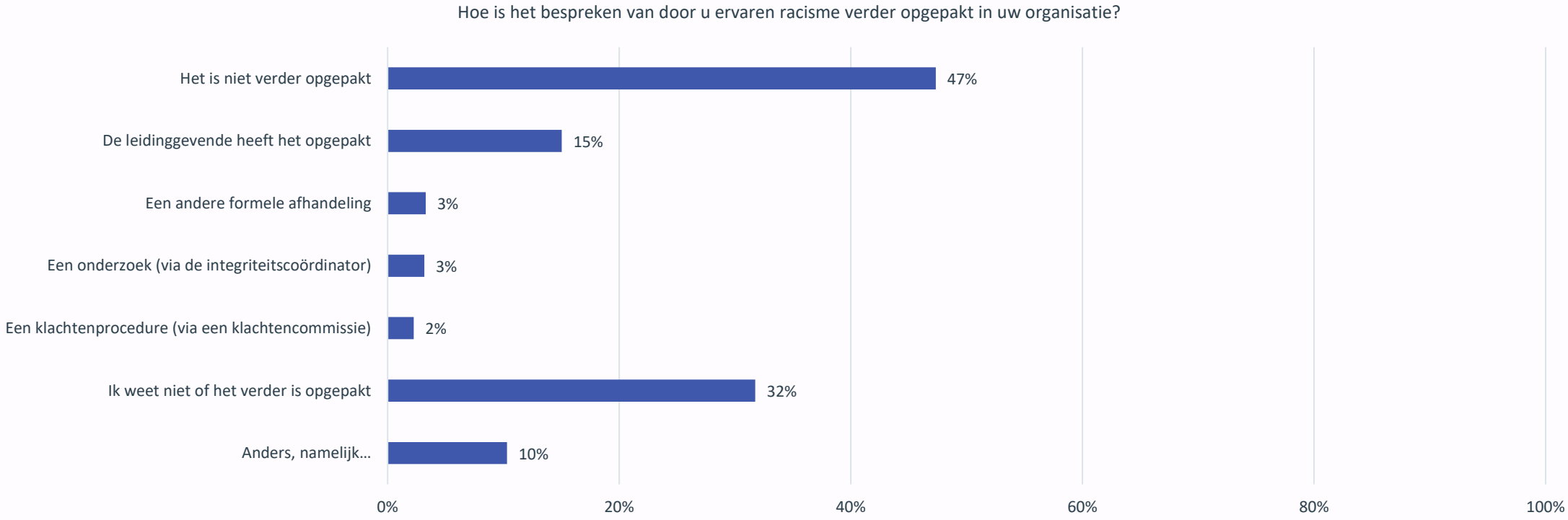

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting collega's hebben opgemerkt (N=884)

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting collega's hebben opgemerkt, en dit met iemand hebben besproken (N=634)

Opvolging door de organisatie van gesignaleerd racisme

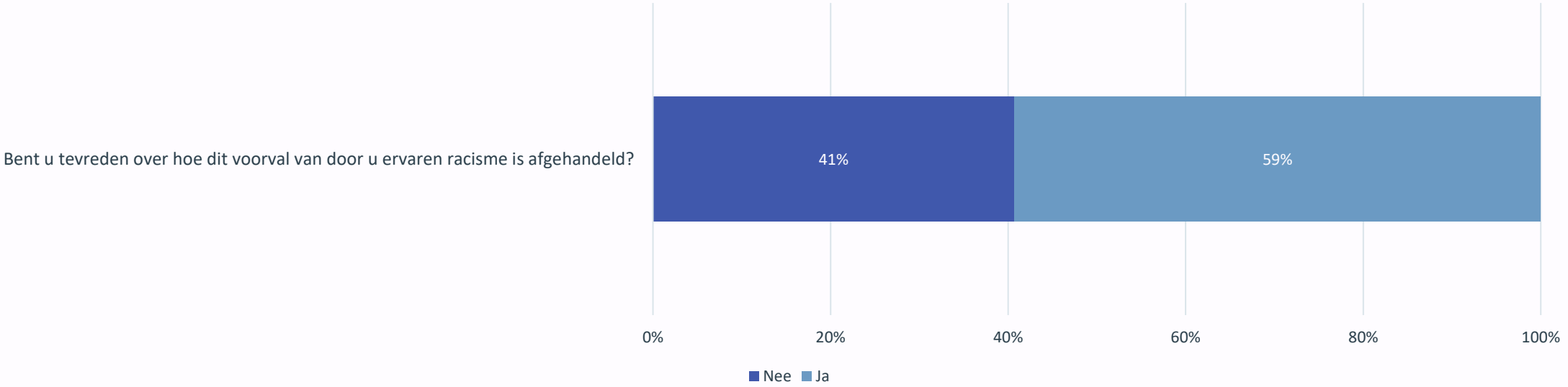
- 47% van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme hebben gesignaleerd en dit met iemand hebben besproken, geeft aan dat het niet verder is opgepakt. Dit kan ermee samenhangen, dat niet iedereen het bij de organisatie meldt.
- 32% van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme hebben gesignaleerd en dit met iemand hebben besproken, weet niet of het verder is opgepakt. 15% van deze groep geeft aan dat het door een leidinggevende verder opgepakt.
- Verder koos 10% van deze groep voor de optie Anders. Zij geven o.a. aan dat een gesprek met collega's voldoende was, een gesprek nog moet plaatsvinden, melding is gemaakt bij team D&I of bijv. een bias training heeft plaatsgevonden.

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting collega's hebben opgemerkt, en dit met iemand hebben besproken (N=634)

Medewerkers die gesignaleerd racisme richting collega's met iemand hebben besproken

- 41% van de respondenten die racisme richting collega's hebben opgemerkt en het met iemand hebben besproken, is niet tevreden met hoe het voorval van het ervaren racisme is afgehandeld.
- 59% van de respondenten die racisme richting collega's hebben opgemerkt en het met iemand hebben besproken, is wel tevreden met hoe het voorval van het ervaren racisme is afgehandeld.

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting collega's hebben opgemerkt, en dit met iemand hebben besproken (N=634)

Mate van tevredenheid over afhandeling, gesplitst naar met wie racisme richting collega's besproken is

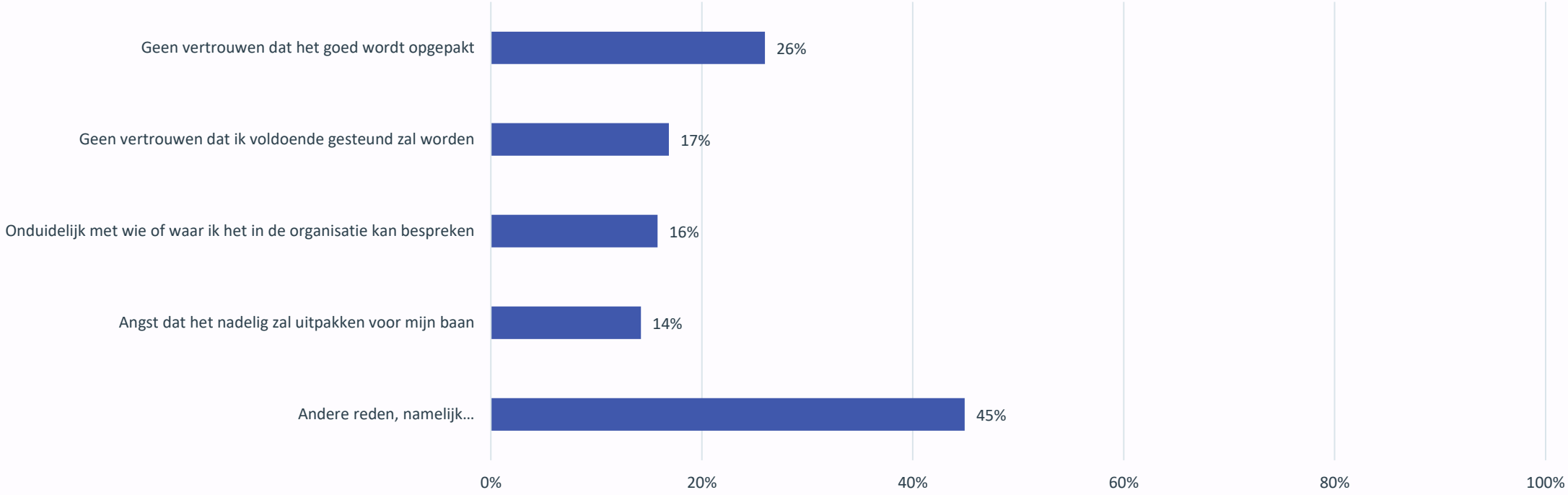
Besproken met de collega's die dit deed/deden

- Respondenten die het voorval van het door hen gesignaleerd racisme richting collega's hebben **besproken met de collega's die dit deed/deden**, geven aan **significant meer** tevreden te zijn met hoe dit voorval van racisme richting collega's is afgehandeld dan…
  - … respondenten die dit hebben besproken met de collega's die het betrof.
  - … respondenten die dit hebben besproken met de leidinggevende(n).
  - … respondenten die dit hebben besproken met een vertrouwenspersoon.
  - … respondenten die dit hebben besproken met iemand anders.

Redenen waarom medewerkers het gesignaleerde racisme richting collega's niet hebben besproken

- Van de mensen die het gesignaleerde racisme richting collega's niet hebben besproken, geeft 26% aan dat zij er geen vertrouwen in hebben dat het goed wordt opgepakt.
- Verder geeft 45% van deze groep aan dat zij een andere reden hebben waarom zij het niet gemeld hebben. Zij gaven o.a. aan dat ze het aan de persoon zelf overlieten, dat het al opgepakt was, dat ze het niet in eerste instantie als racisme herkenden of dat ze iemand niet in de problemen wilden brengen.

Indien u het voorval niet heeft besproken, kunt u aangeven waarom u dit niet heeft gedaan? U kunt meerdere opties aanvinken.

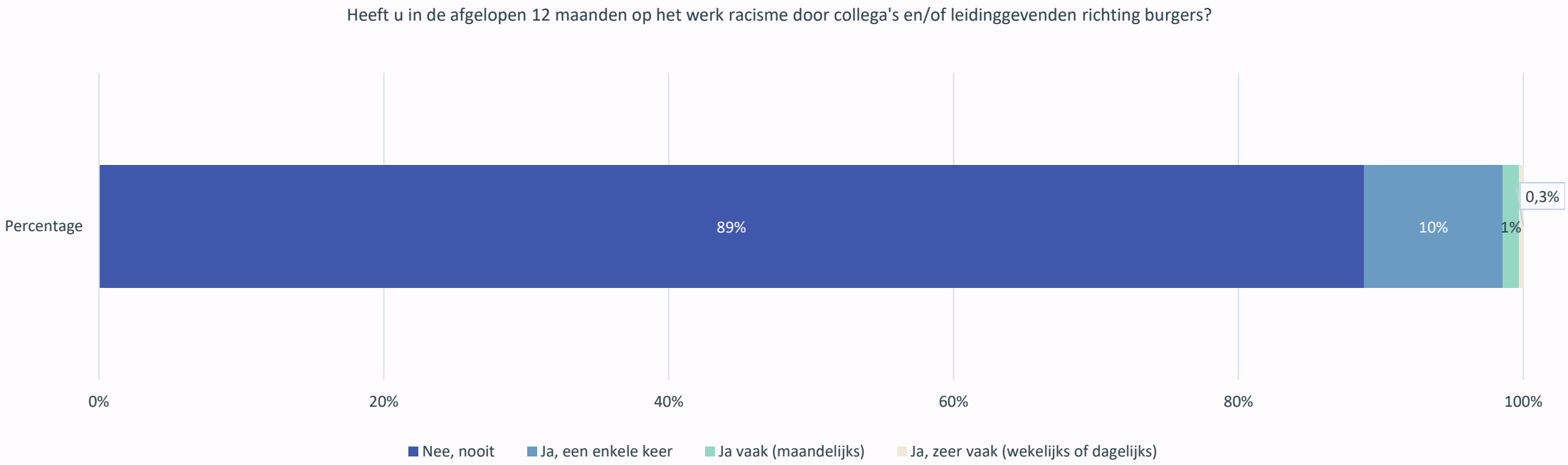

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting collega's hebben opgemerkt, en dit met niemand hebben besproken (N=250)

Racisme richting burgers

Racisme richting burgers*

- Het grootste gedeelte (89%) van de respondenten heeft in de afgelopen 12 maanden nooit racisme door collega’s of leidinggevenden van de rijksoverheid richting burgers opgemerkt.
- Ongeveer 11% heeft dit wel eens ervaren, waarvan 10% aangeeft dit een enkele keer te hebben opgemerkt, en 1% dit vaak (maandelijks) heeft opgemerkt.

Selectie: Totaal (N=4.481)
*Op basis van deze vraag kan niet geconcludeerd worden over hoeveel concrete aantallen van racisme dit gaat. Eén geval kan namelijk door meerdere mensen worden opgemerkt.

Racisme richting burgers: verschillen tussen groepen respondenten

Vraag: *'Heeft u in de afgelopen 12 maanden op het werk racisme door collega's en/of leidinggevenden richting burgers?'*

Herkomstland:

- Respondenten met **Nederland** als **herkomstland** hebben **significant minder** racisme richting burgers gesignaleerd dan respondenten met een Europees of niet-Europees herkomstland.

Domein:

- Respondenten werkzaam in het **domein uitvoering** hebben **significant meer** racisme richting burgers gesignaleerd dan respondenten werkzaam in het domein beleid.

Geslacht:

- Mannen hebben **significant minder** racisme richting burgers gesignaleerd dan vrouwen.

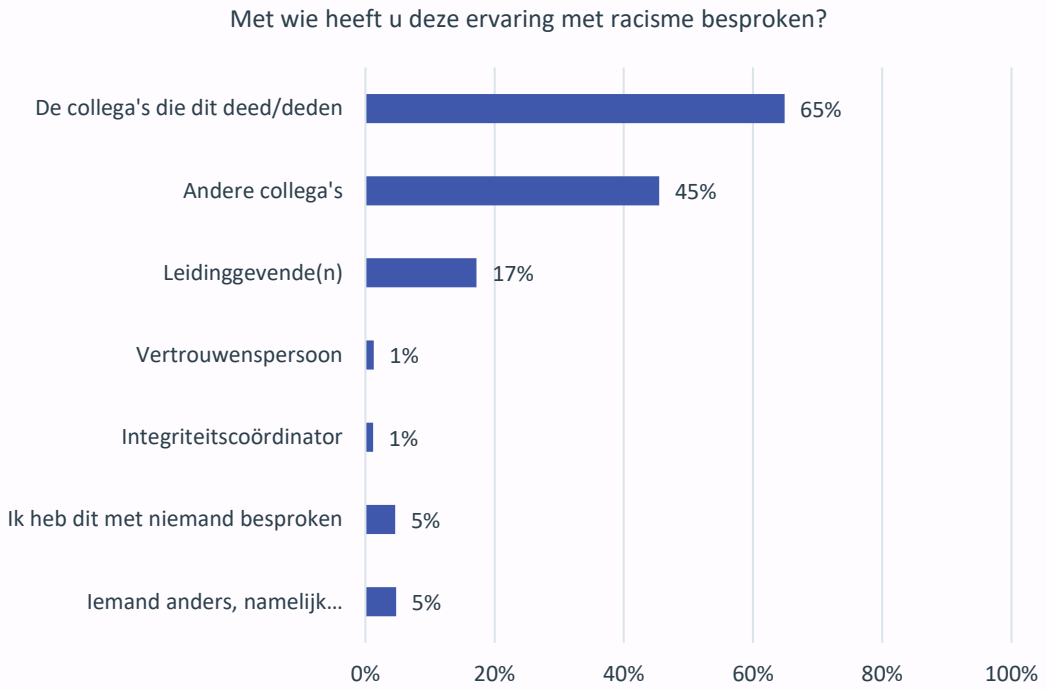
Leeftijdsklasse:

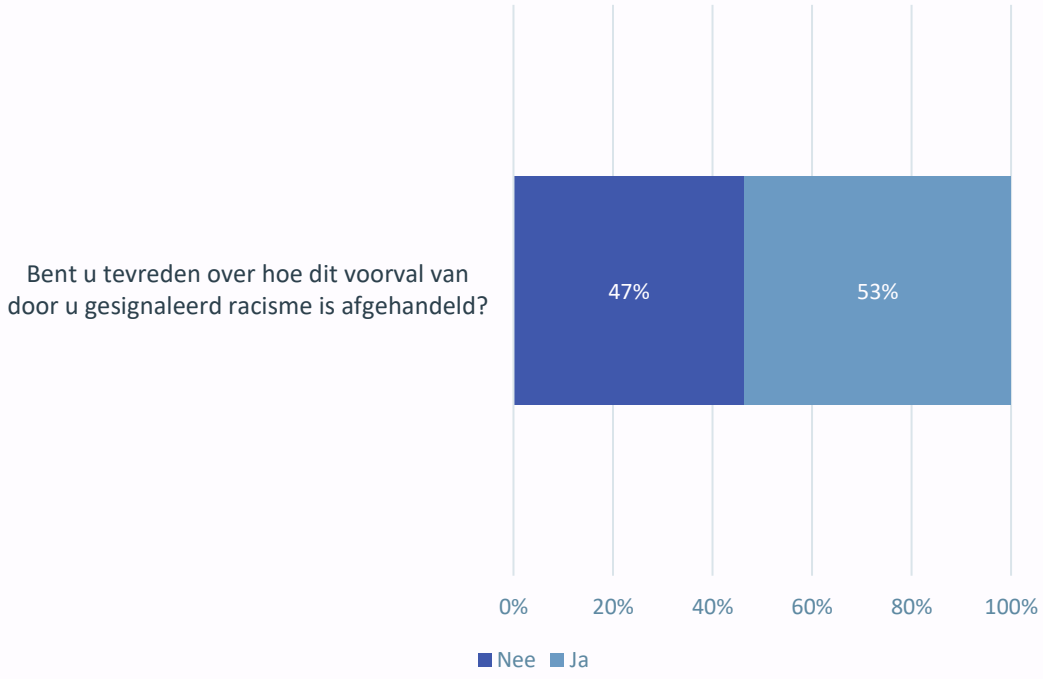
- Respondenten **jonger dan 35 jaar** hebben **significant meer** racisme richting burgers gesignaleerd dan respondenten van 35 tot en met 44 jaar, 45 tot en met 54 jaar en 55 jaar en ouder.

Er zijn geen significante verschillen tussen leidinggevenden en medewerkers, salarisschalen, dienstverbanden en opleidingsniveaus.

Bespreken gesignaleerd racisme richting burgers

- Van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers hebben opgemerkt, heeft 65% dit besproken met de collega's die dit deden.
- Bijna de helft van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers hebben opgemerkt (45%), heeft het ook met andere collega's besproken.
- 5% van de respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers hebben opgemerkt, heeft het met iemand anders besproken. Zij noemen in de open antwoorden o.a. thuis, collega's en de betreffende melder.
- Bijna de helft van de respondenten die racisme richting burgers hebben opgemerkt, en dit met iemand hebben besproken, is niet tevreden met hoe het voorval is afgehandeld (47%).

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers hebben opgemerkt (N=496)

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers hebben opgemerkt, en dit met iemand hebben besproken (N=306)

Mate van tevredenheid over afhandeling, gesplitst naar met wie racisme richting burgers besproken is

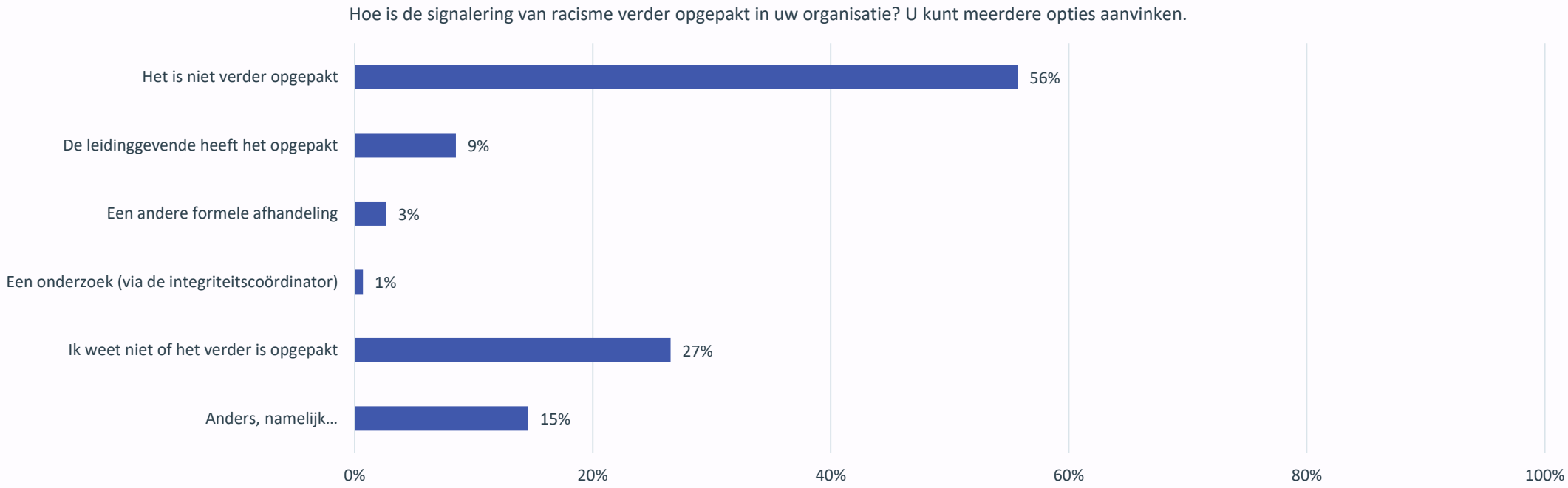
Besproken met collega(’s) die dit deed/deden

Respondenten die het voorval van het door hen gesignaleerd racisme richting burgers hebben **besproken met collega’s die dit deed/deden**, geven aan **significant meer** tevreden te zijn met hoe dit voorval van racisme richting burgers is afgehandeld dan

- Respondenten die dit hebben besproken met andere collega’s.
- Respondenten die dit hebben besproken met de leidinggevende(n).

Opvolging door organisatie van gesignaleerd racisme richting burgers

- 56% van de groep respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers heeft opgemerkt, geeft aan dat het niet verder is opgepakt door de organisatie. Dit is deels te verklaren, doordat zij het mogelijk niet aan de organisatie hebben gemeld en alleen met collega's hebben besproken.
- 15% van de groep respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers heeft opgemerkt, kiest voor de optie Anders. Uit de open antwoorden blijkt dat het thema o.a. aan de orde komt in bewustwordingsactiviteiten, groepsgesprekken, een-op-een gesprekken. Een enkeling geeft aan dat het te klein was om verder op te pakken.

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers hebben opgemerkt, en dit met iemand hebben besproken (N=306)

Redenen waarom medewerkers het gesignaleerde racisme richting burgers niet hebben besproken

- Van de groep respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers heeft opgemerkt maar het niet heeft besproken, geeft 24% aan dat ze er geen vertrouwen in hebben dat het goed wordt opgepakt.
- Bijna een op de vijf van de groep respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers heeft opgemerkt maar het niet heeft besproken, weet ook niet met wie of waar het besproken kan worden of dat ze er geen vertrouwen in hebben dat ze voldoende worden gesteund.
- 12% van deze groep respondenten is bang dat het nadelig zal uitpakken voor hun baan.
- 51% van de groep respondenten die in de afgelopen 12 maanden racisme richting burgers heeft opgemerkt maar het niet heeft besproken, geeft aan dat er een andere reden voor is. Men noemt onder andere dat het om een grapje ging, dat het niet nodig/te klein was om te melden en dat men de grens tussen racisme en belediging moeilijk vindt te duiden.

Selectie: Respondenten die in de afgelopen 12 maandenracisme richting burgers hebben opgemerkt, en dit met niemand hebben besproken (N=190)

Tot slot, suggesties van respondenten

Een greep uit de suggesties van respondenten

Suggesties* ter verbetering werkklimaat en bewustwording:

- Voorbeeldgedrag en omarming aan de top is nodig om uit te stralen hoe er met elkaar omgegaan wordt binnen de Rijksoverheid.
- Het (top)management bepaalt hoe (divers) de organisatie eruit ziet. Zij kunnen het verschil maken in werving en selectie, behoud en doorstroommogelijkheden van medewerkers.
- Gebruik een integrale aanpak om te zorgen voor een sociaal veilig werkklimaat. Racisme uit zich o.a. in ongewenst gedrag zoals pesten en buitensluiten.
- Blijf binnen en tussen alle geledingen in gesprek met elkaar, het delen van ervaringen zorgt voor begrip.
- Bied fysieke trainingen aan in het kader van bewustwording van (onbewuste) aannames/vooroordelen.
- Zorg voor handelingsperspectieven. Denk bijvoorbeeld aan weerbaarheidstrainingen voor instromers en aan omstandertrainingen.
- Besteed ook aandacht aan de groep medewerkers die discriminatie vanuit burgers meemaakt.
- Houd er rekening mee dat discriminatie en uitsluiting door iedereen kan worden ervaren.
- Doe ook onderzoek naar andere gronden van discriminatie.

*Dit zijn geen letterlijke quotes, maar samenvattingen op basis van opmerkingen die door respondenten vaker genoemd zijn ter verbetering van het werkklimaat en bewustwording.

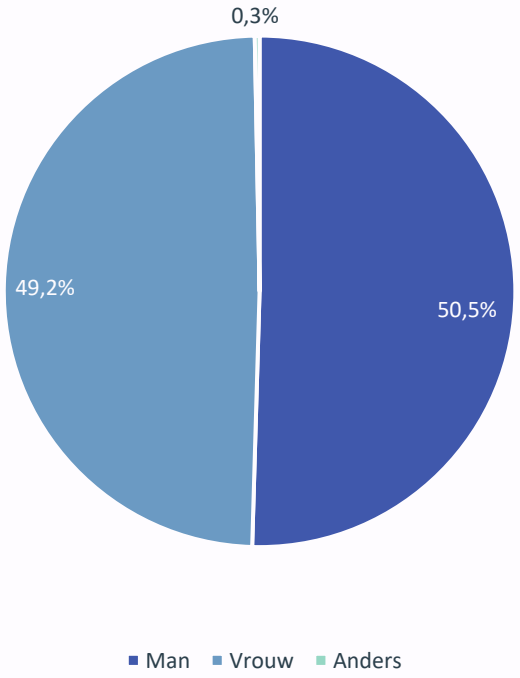
Bijlage A

Achtergrondkenmerken respondenten

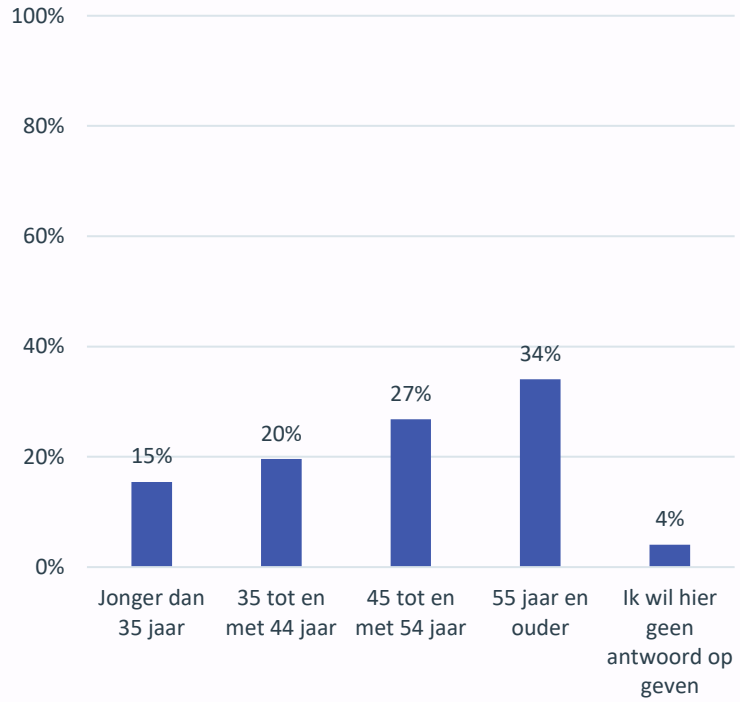
Geslacht, leeftijdscategorie en opleidingsniveau

- De verdeling van mannen en vrouwen is vrijwel gelijk in dit onderzoek. 0,3% van de respondenten heeft gekozen voor de optie Anders.
- 15% van de respondenten is jonger dan 35 jaar en ruim een derde van de respondenten is 55 jaar of ouder.
- Ruim driekwart van de respondenten heeft een hoog opleidingsniveau.

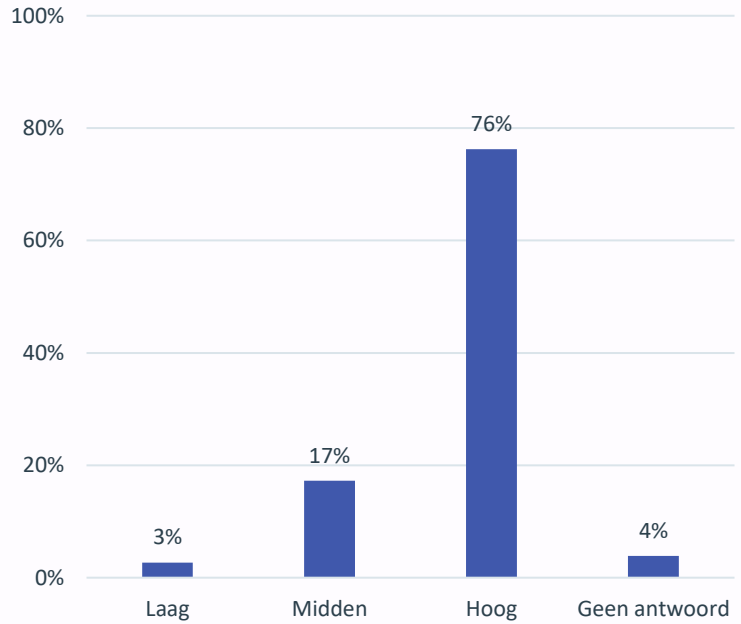
Geslacht

Leeftijdscategorie

Opleidingsniveau*

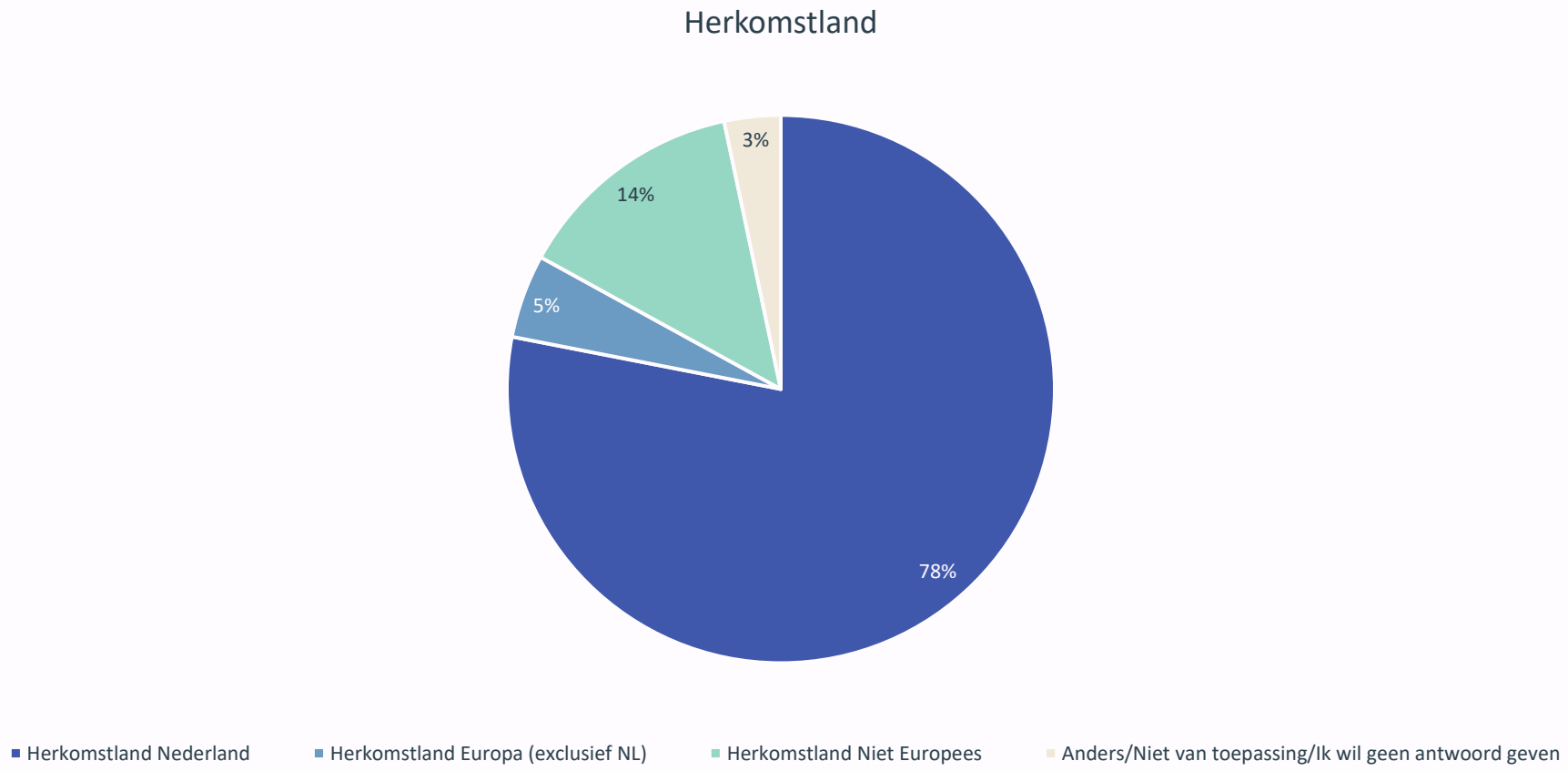

* SOI 2016 indeling CBS:
- Laag: basisonderwijs, vmbo-b/k, mbo 1, praktijkonderwijs, vmbo-g/t, havo-onderbouw en vwo-onderbouw.
- Middelbaar: havo, vwo, mbo 2, mbo 3 en mbo 4.
- Hoog: HBO-bachelor, WO-bachelor, HBO-master, WO-master en doctor.

Dit wordt getoond op basis van ongewogen data.

Herkomstland*

- De meeste respondenten hebben als herkomstland Nederland (78%).
- 14% heeft een niet-Europees herkomstland en 5% een Europees herkomstland.

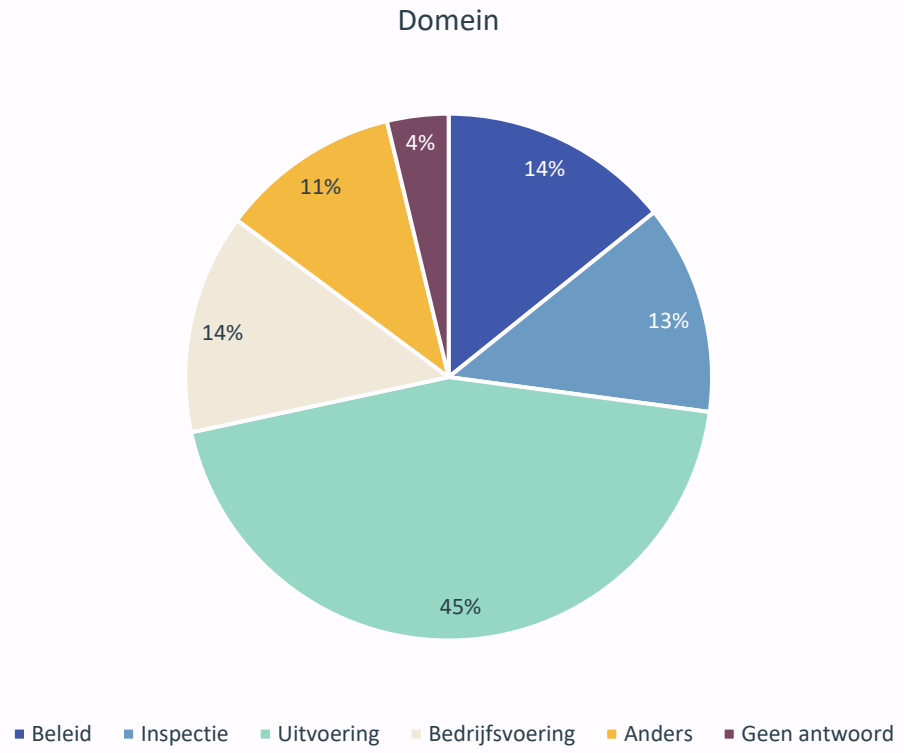

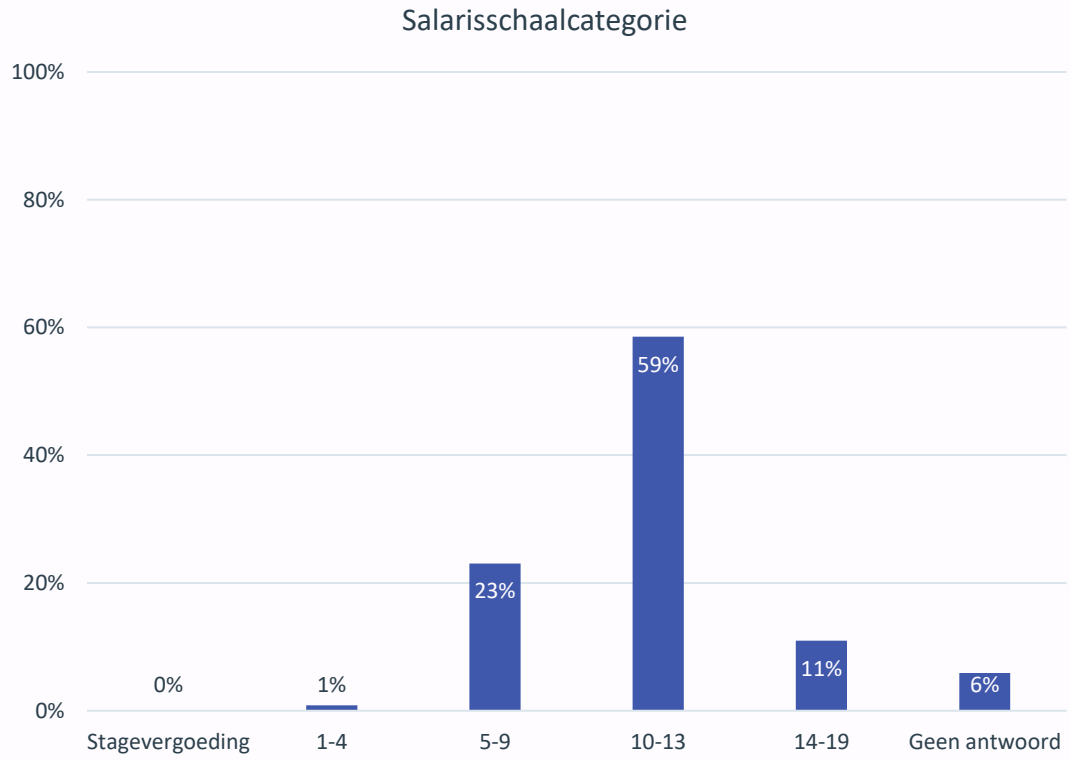
*We volgen hierbij de definitie van het CBS. De herkomst van personen die in het buitenland zijn geboren wordt bepaald door hun eigen geboorteland. Bij personen die in Nederland geboren zijn, wordt de herkomst bepaald door het geboorteland van de ouders. Deze uitkomsten zijn min of meer vergelijkbaar met de populatieverdeling binnen het Rijk, al is er in dit onderzoek ook een optie Anders voorgelegd. De groep 'Herkomstland Niet-Europees' ligt in dit onderzoek iets lager en de groep 'Herkomstland Nederland' ligt in dit onderzoek iets hoger. In 2022 was de populatie naar herkomstland als volgt binnen het Rijk verdeeld: 76,2% Nederland, 5% Europees en 18,8% niet-Europees (opgevraagd bij afdeling Beleidsinformatie, BZK).

Dit wordt getoond op basis van ongewogen data.

Werkdomein en salarisschaalcategorie

- Bijna de helft van de respondenten is werkzaam in het domein uitvoering (45%). De overige domeinen zijn redelijk gelijk verdeeld binnen de respondentengroep.
- De grootste groep respondenten werkt binnen de salarisschaalcategorie 10 t/m 13.

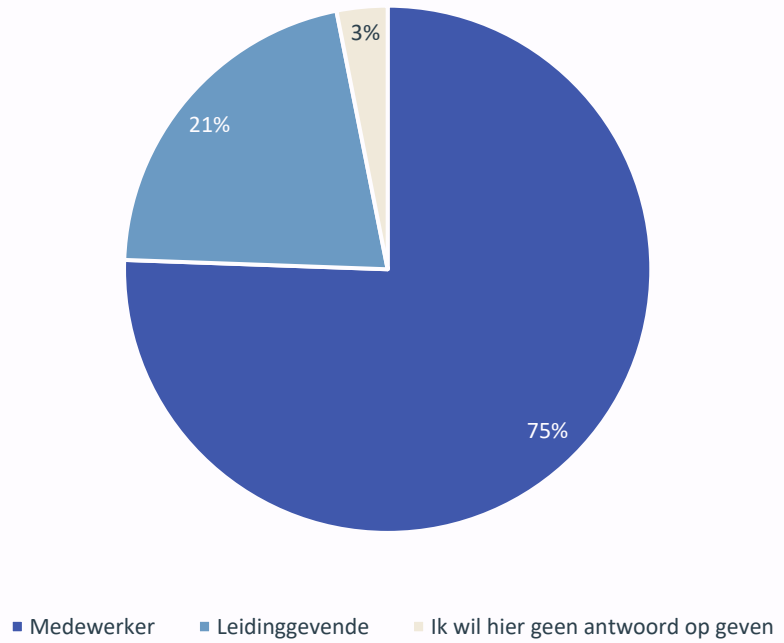

Dit wordt getoond op basis van ongewogen data.

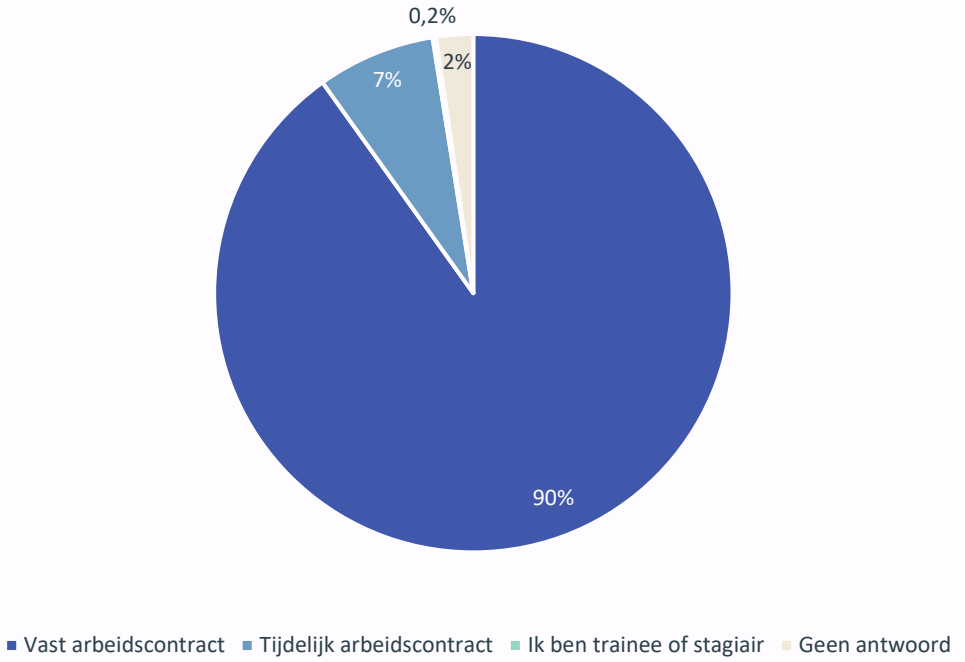
Functiegroep en dienstverband

- Ruim een op de vijf respondenten heeft een leidinggevende functie.
- 90% van de respondenten heeft een vast arbeidscontract.

Functiegroep

Type dienstverband

Dit wordt getoond op basis van ongewogen data.

Bijlage B

Significante verschillen bij stellingen slide 9 uitgeschreven

Omgang met racisme: verschillen tussen groepen respondenten

Stelling: *'Mijn organisatie doet voldoende om racisme van collega's onderling en door leidinggevenden te voorkomen en tegen te gaan.'*

Herkomstland:

- Respondenten met een Niet-Europees **herkomstland**, scoren op deze stelling **significant lager** dan respondenten die Europa (excl. NL) of Nederland als herkomstland hebben.
- Respondenten met Europa (excl. NL) als **herkomstland**, scoren op deze stelling **significant lager** dan respondenten die Nederland als herkomstland hebben.

Wel/geen racisme ervaren:

- Respondenten die **nooit racisme richting henzelf, richting collega's of richting burgers** hebben meegemaakt, scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten die wel racisme richting henzelf, collega's of burgers hebben meegemaakt.

Leidinggevende functie:

- **Leidinggevenden** scoren **significant hoger** dan medewerkers op deze stelling.

Salarisschaalcategorie:

- Respondenten werkzaam in **schaal 14-19** scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten werkzaam in schaal 1-4, 5-9 en 10-13.

Geslacht:

- **Mannen** scoren **significant hoger** op deze stelling dan vrouwen.

Leeftijdsklasse:

- Respondenten **jonger dan 35 jaar** scoren **significant lager** op deze stelling dan respondenten van 45 tot en met 54 jaar en 55 jaar en ouder .
- Respondenten van **55 jaar en ouder** scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten van 35 tot en met 44 jaar en 45 tot en met 54 jaar.

Er zijn geen significante verschillen tussen verschillende dienstverbanden, tussen verschillende domeinen of tussen de verschillende opleidingsniveaus.

Omgang met racisme: verschillen tussen groepen respondenten

Stelling: *'Er is vanuit mijn organisatie voldoende steun voor collega's die racisme op de werkvloer meemaken of melden.'*

Herkomstland:

- Respondenten met een Niet-Europees **herkomstland**, scoren op deze stelling **significant lager** dan respondenten die Europa (excl. NL) of Nederland als herkomstland hebben.

Wel/geen racisme ervaren:

- Respondenten die **nooit racisme richting henzelf, richting collega's of richting burgers** hebben meegemaakt, scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten die wel racisme richting henzelf, collega's of burgers hebben meegemaakt.

Leidinggevende functie:

- **Leidinggevenden** scoren **significant hoger** op deze stelling dan medewerkers.

Salarisschaalcategorie:

- Respondenten werkzaam in **schaal 1-4 en schaal 5-9** scoren beiden **significant lager** op deze stelling dan respondenten werkzaam in schaal 10-13 en 14-19.

Domein:

- Respondenten werkzaam in het **domein uitvoering** scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten werkzaam in het domein beleid.

Geslacht:

- **Mannen** scoren **significant hoger** op deze stelling dan vrouwen.

Leeftijdsklasse:

- Respondenten **van 55 jaar en ouder** scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten jonger dan 35 jaar, 35 tot en met 44 jaar en 45 tot en met 54 jaar.

Er zijn geen significante verschillen tussen verschillende dienstverbanden, tussen dienstverbanden of tussen de verschillende opleidingsniveaus.

Omgang met racisme: verschillen tussen groepen respondenten

Stelling: '*Mijn organisatie doet voldoende om racisme door collega's in de richting van burgers te voorkomen en tegen te gaan.*'

Herkomstland:

- Respondenten met een Niet-Europees **herkomstland**, scoren op deze stelling **significant lager** dan respondenten die Europa (excl. NL) of Nederland als herkomstland hebben.

Wel/geen racisme ervaren:

- Respondenten die **nooit racisme richting henzelf, richting collega's of richting burgers** hebben meegemaakt, scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten die wel racisme richting henzelf, collega's of burgers hebben meegemaakt.

Leidinggevende functie:

- **Leidinggevenden** scoren **significant hoger** op deze stelling dan medewerkers.

Geslacht:

- **Mannen** scoren **significant hoger** op deze stelling dan vrouwen.

Leeftijdsklasse:

- Respondenten van **55 jaar en ouder** scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten jonger dan 35 jaar en 35 tot en met 44 jaar.

Er zijn geen significante verschillen tussen verschillende salarisschalen, dienstverbanden, domeinen of tussen de verschillende opleidingsniveaus.

Omgang met racisme: verschillen tussen groepen respondenten

Stelling: '*Mijn organisatie maakt voldoende duidelijk dat racisme niet mag en niet wordt getolereerd.*'

Herkomstland:

- Respondenten met een Niet-Europees **herkomstland**, scoren op deze stelling **significant lager** dan respondenten die Europa (excl. NL) of Nederland als herkomstland hebben.

Wel/geen racisme ervaren:

- Respondenten die **nooit racisme richting henzelf, richting collega's of richting burgers** hebben meegemaakt, scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten die wel racisme richting henzelf, collega's of burgers hebben meegemaakt.

Leidinggevende functie:

- **Leidinggevenden** scoren **significant hoger** op deze stelling dan medewerkers.

Salarisschaalcategorie:

- Respondenten werkzaam in **schaal 1-4** scoren **significant lager** op deze stelling dan respondenten werkzaam in schaal 5-9, 10-13 en 14-19.
- Respondenten werkzaam in **schaal 14-19** scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten werkzaam in schaal 5-9 en 10-13.

Geslacht:

- **Mannen** scoren **significant hoger** op deze stelling dan vrouwen.

Leeftijdsklasse:

- Respondenten van **55 jaar** en ouder scoren **significant hoger** op deze stelling dan respondenten jonger dan 35 jaar, 35 tot en met 44 jaar en 45 tot en met 54 jaar.

Er zijn geen significante verschillen tussen verschillende dienstverbanden, tussen verschillende domeinen of tussen de verschillende opleidingsniveaus.

Bijlage C

Tabellen naar profielkenmerken respondenten

Let op: de totalen in de tabellen kunnen soms licht afwijken van de optelsom van percentages in de grafieken door afrondingsverschillen en omdat er in deze bijlage gewerkt wordt met kruistabellen naar profielgrondkenmerk. Niet elke vraag over de profielkenmerken is door hetzelfde aantal respondenten ingevuld.

Gelijke behandeling en racisme (stellingen): 1A

		Mijn organisatie besteedt als werkgever veel aandacht aan gelijke behandeling van medewerkers, ongeacht hun godsdienst, levensovertuiging, gezondheid, politieke gezindheid, ras, gender, nationaliteit, seksuele geaardheid of burgerlijke staat.							Mijn organisatie doet voldoende om racisme van collega's onderling en door leidinggevenden te voorkomen en tegen te gaan.						
		Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens/niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet/geen mening	Totaal N	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens/niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet/niet van toepassing	Totaal N
Leidinggevende	Nee	3%	11%	19%	40%	20%	7%	3371	1%	9%	18%	37%	16%	19%	3371
	Ja	2%	8%	14%	45%	29%	1%	951	1%	7%	16%	46%	24%	7%	951
	Ik wil hier geen antwoord op geven	0%	0%	0%	0%	0%	0%	139	0%	0%	0%	0%	0%	0%	139
	Totaal	3%	11%	18%	41%	21%	6%	4461	1%	9%	17%	38%	16%	18%	4461
Salarisschaal	Ik krijg een stagevergoeding	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1
	Salarisschaal 1-4	13%	9%	7%	51%	12%	8%	39	6%	15%	16%	41%	12%	10%	39
	Salarisschaal 5-9	3%	11%	18%	40%	20%	8%	1033	1%	9%	18%	37%	17%	18%	1033
	Salarisschaal 10-13	3%	11%	19%	40%	21%	6%	2624	1%	9%	17%	37%	16%	19%	2624
	Salarisschaal 14-19	2%	7%	16%	47%	24%	4%	491	1%	5%	18%	46%	18%	12%	491
	Ik wil hier geen antwoord op geven	4%	16%	13%	41%	20%	6%	264	4%	11%	19%	32%	14%	21%	264
	Totaal	3%	11%	18%	41%	21%	6%	4452	1%	9%	17%	37%	16%	19%	4452
Dienstverband	Vast arbeidscontract	3%	11%	19%	40%	21%	6%	4038	1%	9%	17%	38%	16%	18%	4038
	Tijdelijk arbeidscontract	1%	7%	15%	42%	24%	10%	330	1%	7%	20%	31%	16%	25%	330
	Ik ben trainee of stagiair	0%	11%	24%	55%	11%	0%	10	0%	27%	7%	27%	16%	22%	10
	Ik wil hier geen antwoord op geven	0%	16%	17%	54%	2%	12%	103	6%	12%	41%	13%	4%	24%	103
	Totaal	3%	11%	18%	41%	21%	6%	4481	1%	9%	17%	38%	16%	18%	4481
Domein	Beleid	2%	13%	17%	44%	21%	4%	638	2%	11%	19%	36%	15%	17%	638
	Inspectie	3%	10%	19%	45%	19%	5%	577	2%	10%	16%	38%	15%	19%	577
	Uitvoering	3%	11%	19%	39%	21%	7%	1995	1%	9%	18%	38%	17%	18%	1995
	Bedrijfsvoering	2%	10%	14%	46%	23%	6%	606	1%	9%	16%	38%	19%	18%	606
	Anders	2%	11%	21%	39%	20%	7%	496	2%	8%	16%	38%	12%	24%	496
	Ik wil hier geen antwoord op geven	0%	0%	0%	0%	0%	0%	169	0%	0%	0%	0%	0%	0%	169
	Totaal	3%	11%	18%	41%	21%	6%	4481	1%	9%	17%	38%	16%	18%	4481

Gelijke behandeling en racisme (stellingen): 1B

		Mijn organisatie besteedt als werkgever veel aandacht aan gelijke behandeling van medewerkers, ongeacht hun godsdienst, levensovertuiging, gezondheid, politieke gezindheid, ras, gender, nationaliteit, seksuele geaardheid of burgerlijke staat.							Mijn organisatie doet voldoende om racisme van collega's onderling en door leidinggevenden te voorkomen en tegen te gaan.						
		Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens/niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet/geen mening	Totaal N	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens/niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet/niet van toepassing	Totaal N
Leeftijdscategorie	Jonger dan 35 jaar	3%	13%	19%	41%	17%	7%	693	1%	12%	19%	30%	15%	23%	693
	35 tot en met 44 jaar	3%	12%	18%	41%	20%	6%	878	1%	10%	18%	34%	15%	22%	878
	45 tot en met 54 jaar	3%	11%	20%	39%	20%	8%	1201	2%	10%	16%	37%	16%	19%	1201
	55 jaar en ouder	2%	9%	17%	41%	24%	6%	1527	1%	5%	17%	44%	18%	14%	1527
	Ik wil hier geen antwoord op geven	5%	18%	17%	44%	15%	2%	182	5%	17%	24%	30%	12%	11%	182
	Totaal	3%	11%	18%	41%	21%	6%	4481	1%	9%	17%	38%	16%	18%	4481
Opleidingscategorie	Laag	6%	7%	9%	40%	24%	13%	119	1%	3%	15%	45%	18%	19%	119
	Midden	3%	9%	17%	43%	21%	7%	772	1%	8%	17%	40%	17%	16%	772
	Hoog	3%	11%	20%	40%	21%	6%	3417	1%	9%	18%	36%	16%	19%	3417
	Ik wil hier geen antwoord op geven	2%	14%	15%	37%	24%	8%	173	2%	14%	15%	41%	11%	18%	173
	Totaal	3%	11%	18%	41%	21%	6%	4481	1%	9%	17%	38%	16%	18%	4481
Racisme richting uzelf	Nooit racisme richting uzelf meegemaakt	2%	9%	18%	42%	22%	7%	3978	1%	6%	16%	39%	18%	20%	3978
	Wel racisme richting uzelf meegemaakt	8%	26%	24%	30%	8%	4%	503	7%	30%	29%	21%	5%	8%	503
	Totaal	3%	11%	18%	41%	21%	6%	4481	1%	9%	17%	38%	16%	18%	4481
Racisme richting collega's	Nooit racisme collega gesignaleerd	2%	8%	17%	42%	23%	7%	3597	1%	5%	15%	40%	19%	20%	3597
	Wel racisme richting collega gesignaleerd	5%	22%	25%	35%	10%	4%	884	4%	26%	27%	26%	6%	11%	884
	Totaal	3%	11%	18%	41%	21%	6%	4481	1%	9%	17%	38%	16%	18%	4481
Racisme richting burgers	Nooit racisme burgers gesignaleerd	2%	9%	18%	42%	22%	7%	3985	1%	7%	17%	39%	18%	19%	3985
	Wel racisme richting burgers gesignaleerd	7%	24%	23%	32%	9%	5%	496	6%	26%	24%	28%	5%	11%	496
	Totaal	3%	11%	18%	41%	21%	6%	4481	1%	9%	17%	38%	16%	18%	4481
Herkomstland	Herkomstland Nederland	2%	9%	18%	42%	22%	6%	3467	1%	7%	16%	40%	17%	19%	3467
	Herkomstland Europa exclusief NL	4%	14%	14%	43%	20%	5%	221	2%	12%	18%	36%	18%	14%	221
	Herkomstland Niet Europees	5%	19%	21%	33%	15%	7%	611	4%	16%	24%	28%	11%	17%	611
	Anders/Niet van toepassing/Ik wil geen antwoord geven	3%	15%	13%	25%	30%	13%	182	5%	7%	18%	21%	33%	16%	182
	Totaal	3%	11%	18%	41%	21%	6%	4481	1%	9%	17%	38%	16%	18%	4481

Gelijke behandeling en racisme (stellingen): 2A

		Er is vanuit mijn organisatie voldoende steun voor collega's die racisme op de werkvloer meemaken of melden.							Mijn organisatie doet voldoende om racisme door collega's in de richting van burgers te voorkomen en tegen te gaan.						
		Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens/niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet/niet van toepassing	Totaal N	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens/niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet/niet van toepassing	Totaal N
Leidinggevende	Nee	1%	6%	12%	27%	13%	41%	3371	1%	8%	15%	31%	15%	29%	3371
	Ja	1%	6%	11%	39%	25%	19%	951	1%	6%	15%	42%	21%	15%	951
	Ik wil hier geen antwoord op geven	0%	0%	0%	0%	0%	0%	139	0%	0%	0%	0%	0%	0%	139
	Totaal	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4461	1%	8%	15%	32%	16%	28%	4461
Salarisschaal	Ik krijg een stagevergoeding	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1
	Salarisschaal 1-4	9%	9%	18%	20%	13%	31%	39	5%	12%	3%	29%	24%	27%	39
	Salarisschaal 5-9	1%	7%	15%	29%	14%	35%	1033	1%	8%	16%	35%	15%	25%	1033
	Salarisschaal 10-13	1%	5%	10%	26%	14%	43%	2624	1%	8%	14%	31%	16%	30%	2624
	Salarisschaal 14-19	1%	5%	11%	37%	17%	29%	491	2%	6%	19%	37%	16%	20%	491
	Ik wil hier geen antwoord op geven	2%	9%	13%	23%	15%	38%	264	2%	12%	20%	21%	19%	26%	264
	Totaal	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4452	1%	8%	15%	32%	16%	28%	4452
Dienstverband	Vast arbeidscontract	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4038	1%	8%	15%	32%	16%	27%	4038
	Tijdelijk arbeidscontract	1%	4%	10%	24%	14%	47%	330	1%	6%	13%	29%	17%	33%	330
	Ik ben trainee of stagiair	0%	0%	27%	34%	16%	22%	10	0%	0%	16%	27%	38%	19%	10
	Ik wil hier geen antwoord op geven	6%	25%	18%	14%	6%	31%	103	7%	20%	22%	21%	4%	25%	103
	Totaal	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4481	1%	8%	15%	32%	16%	28%	4481
Domein	Beleid	2%	9%	11%	24%	13%	41%	638	2%	10%	16%	29%	15%	28%	638
	Inspectie	1%	6%	11%	25%	12%	46%	577	1%	8%	14%	34%	14%	29%	577
	Uitvoering	1%	6%	12%	29%	14%	38%	1995	1%	8%	16%	33%	17%	25%	1995
	Bedrijfsvoering	2%	6%	11%	27%	17%	38%	606	1%	6%	13%	29%	14%	37%	606
	Anders	1%	5%	12%	27%	12%	43%	496	2%	6%	15%	32%	15%	30%	496
	Ik wil hier geen antwoord op geven	0%	0%	0%	0%	0%	0%	169	0%	0%	0%	0%	0%	0%	169
	Totaal	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4481	1%	8%	15%	32%	16%	28%	4481

Gelijke behandeling en racisme (stellingen): 2B

		Er is vanuit mijn organisatie voldoende steun voor collega's die racisme op de werkvloer meemaken of melden.							Mijn organisatie doet voldoende om racisme door collega's in de richting van burgers te voorkomen en tegen te gaan.						
		Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens/niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet/niet van toepassing	Totaal N	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens/niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet/niet van toepassing	Totaal N
Leeftijdscategorie	Jonger dan 35 jaar	1%	8%	9%	21%	13%	48%	693	2%	10%	13%	28%	16%	31%	693
	35 tot en met 44 jaar	1%	7%	12%	26%	14%	41%	878	2%	8%	17%	31%	15%	28%	878
	45 tot en met 54 jaar	1%	6%	12%	27%	13%	40%	1201	2%	9%	14%	31%	16%	29%	1201
	55 jaar en ouder	1%	4%	13%	32%	16%	34%	1527	1%	6%	16%	36%	16%	25%	1527
	Ik wil hier geen antwoord op geven	5%	14%	12%	29%	11%	30%	182	2%	13%	20%	26%	17%	22%	182
	Totaal	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4481	1%	8%	15%	32%	16%	28%	4481
Opleidingscategorie	Laag	2%	4%	10%	31%	15%	39%	119	1%	4%	15%	41%	14%	26%	119
	Midden	1%	6%	14%	29%	14%	35%	772	1%	8%	15%	34%	15%	27%	772
	Hoog	1%	6%	12%	27%	14%	40%	3417	1%	8%	16%	31%	16%	28%	3417
	Ik wil hier geen antwoord op geven	2%	8%	4%	33%	9%	44%	173	2%	17%	4%	39%	10%	27%	173
	Totaal	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4481	1%	8%	15%	32%	16%	28%	4481
Racisme richting uzelf	Nooit racisme richting uzelf meegemaakt	1%	3%	10%	28%	15%	42%	3978	1%	6%	14%	33%	17%	29%	3978
	Wel racisme richting uzelf meegemaakt	6%	26%	25%	20%	6%	16%	503	6%	22%	26%	24%	7%	15%	503
	Totaal	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4481	1%	8%	15%	32%	16%	28%	4481
Racisme richting collega's	Nooit racisme collega gesignaleerd	0%	3%	10%	29%	16%	42%	3597	1%	5%	13%	34%	18%	29%	3597
	Wel racisme richting collega gesignaleerd	4%	20%	21%	23%	6%	25%	884	5%	20%	24%	25%	7%	19%	884
	Totaal	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4481	1%	8%	15%	32%	16%	28%	4481
Racisme richting burgers	Nooit racisme burgers gesignaleerd	1%	4%	11%	28%	15%	41%	3985	1%	5%	14%	33%	17%	29%	3985
	Wel racisme richting burgers gesignaleerd	6%	18%	21%	23%	4%	27%	496	7%	29%	25%	22%	5%	12%	496
	Totaal	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4481	1%	8%	15%	32%	16%	28%	4481
Herkomstland	Herkomstland Nederland	1%	4%	11%	29%	14%	41%	3467	1%	7%	14%	34%	16%	28%	3467
	Herkomstland Europa exclusief NL	2%	6%	14%	28%	16%	34%	221	1%	10%	12%	36%	14%	27%	221
	Herkomstland Niet Europees	3%	14%	19%	22%	10%	32%	611	4%	14%	22%	24%	11%	25%	611
	Anders/Niet van toepassing/Ik wil geen antwoord geven	2%	7%	10%	18%	32%	31%	182	5%	8%	15%	14%	33%	25%	182
	Totaal	1%	6%	12%	28%	14%	39%	4481	1%	8%	15%	32%	16%	28%	4481

Gelijke behandeling en racisme (stellingen): 3A

		Mijn organisatie maakt voldoende duidelijk dat racisme niet mag en niet wordt getolereerd.						
		Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens/niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet/niet van toepassing	Totaal N
Leidinggevende	Nee	2%	10%	13%	40%	29%	8%	3371
	Ja	1%	5%	10%	39%	42%	3%	951
	Ik wil hier geen antwoord op geven	0%	0%	0%	0%	0%	0%	139
	Totaal	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4461
Salarisschaal	Ik krijg een stagevergoeding	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1
	Salarisschaal 1-4	10%	16%	20%	23%	23%	8%	39
	Salarisschaal 5-9	1%	9%	14%	41%	26%	8%	1033
	Salarisschaal 10-13	1%	9%	11%	39%	31%	8%	2624
	Salarisschaal 14-19	1%	5%	8%	42%	41%	3%	491
	Ik wil hier geen antwoord op geven	5%	13%	17%	31%	28%	7%	264
	Totaal	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4452
Dienstverband	Vast arbeidscontract	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4038
	Tijdelijk arbeidscontract	2%	7%	13%	38%	32%	9%	330
	Ik ben trainee of stagiair	0%	11%	0%	48%	38%	4%	10
	Ik wil hier geen antwoord op geven	9%	12%	40%	23%	8%	8%	103
	Totaal	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4481
Domein	Beleid	2%	9%	11%	40%	32%	6%	638
	Inspectie	2%	9%	13%	41%	27%	8%	577
	Uitvoering	1%	10%	13%	39%	29%	7%	1995
	Bedrijfsvoering	1%	7%	10%	42%	33%	6%	606
	Anders	2%	9%	12%	39%	28%	10%	496
	Ik wil hier geen antwoord op geven	0%	0%	0%	0%	0%	0%	169
	Totaal	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4481

Gelijke behandeling en racisme (stellingen): 3B

		Mijn organisatie maakt voldoende duidelijk dat racisme niet mag en niet wordt getolereerd.						
		Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens/niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet niet/niet van toepassing	Totaal N
Leeftijdscategorie	Jonger dan 35 jaar	1%	12%	13%	38%	29%	7%	693
	35 tot en met 44 jaar	2%	12%	13%	39%	29%	6%	878
	45 tot en met 54 jaar	3%	10%	13%	37%	29%	9%	1201
	55 jaar en ouder	1%	6%	11%	43%	31%	7%	1527
	Ik wil hier geen antwoord op geven	2%	18%	18%	32%	25%	5%	182
	Totaal	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4481
Opleidingscategorie	Laag	2%	6%	10%	51%	22%	9%	119
	Midden	1%	9%	14%	39%	28%	9%	772
	Hoog	2%	9%	12%	39%	31%	7%	3417
	Ik wil hier geen antwoord op geven	2%	11%	17%	45%	20%	5%	173
	Totaal	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4481
Racisme richting uzelf	Nooit racisme richting uzelf meegemaakt	1%	8%	12%	40%	32%	8%	3978
	Wel racisme richting uzelf meegemaakt	6%	24%	20%	34%	13%	3%	503
	Totaal	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4481
Racisme richting collega's	Nooit racisme collega's gesignaleerd	1%	7%	11%	41%	32%	8%	3597
	Wel racisme richting collega's gesignaleerd	4%	20%	21%	34%	17%	4%	884
	Totaal	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4481
Racisme richting burgers	Nooit racisme burgers gesignaleerd	1%	8%	12%	40%	32%	8%	3985
	Wel racisme richting burgers gesignaleerd	6%	22%	18%	35%	15%	4%	496
	Totaal	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4481
Herkomstland	Herkomstland Nederland	1%	8%	12%	41%	31%	7%	3467
	Herkomstland Europa exclusief NL	2%	11%	11%	45%	25%	7%	221
	Herkomstland Niet Europees	4%	15%	17%	33%	22%	8%	611
	Anders/Niet van toepassing/Ik wil geen antwoord geven	5%	7%	19%	15%	45%	9%	182
	Totaal	2%	9%	12%	40%	30%	7%	4481

Racisme ervaren/gesignaleerd in de afgelopen 12 maanden: 1A

		Racisme richting uzelf			Racisme richting collega's			Racisme richting burgers		
		Nooit racisme richting uzelf meegemaakt	Wel racisme richting uzelf meegemaakt	Totaal N	Nooit racisme collega's gesignaleerd	Wel racisme richting collega's gesignaleerd	Totaal N	Nooit racisme burgers gesignaleerd	Wel racisme richting burgers gesignaleerd	Totaal N
Leidinggevende	Nee	90%	10%	3371	83%	17%	3371	89%	11%	3371
	Ja	91%	9%	951	75%	25%	951	89%	11%	951
	Ik wil hier geen antwoord op geven	0%	0%	139	0%	0%	139	0%	0%	139
	Totaal	90%	10%	4461	82%	18%	4461	89%	11%	4461
Salarisschaal	Ik krijg een stagevergoeding	0%	0%	1	0%	0%	1	0%	0%	1
	Salarisschaal 1-4	83%	17%	39	65%	35%	39	83%	17%	39
	Salarisschaal 5-9	88%	12%	1033	81%	19%	1033	87%	13%	1033
	Salarisschaal 10-13	91%	9%	2624	83%	17%	2624	90%	10%	2624
	Salarisschaal 14-19	93%	7%	491	80%	20%	491	89%	11%	491
	Ik wil hier geen antwoord op geven	86%	14%	264	77%	23%	264	87%	13%	264
	Totaal	90%	10%	4452	82%	18%	4452	89%	11%	4452
Dienstverband	Vast arbeidscontract	90%	10%	4038	82%	18%	4038	89%	11%	4038
	Tijdelijk arbeidscontract	91%	9%	330	84%	16%	330	88%	12%	330
	Ik ben trainee of stagiair	82%	18%	10	71%	29%	10	100%	0%	10
	Ik wil hier geen antwoord op geven	67%	33%	103	62%	38%	103	82%	18%	103
	Totaal	90%	10%	4481	82%	18%	4481	89%	11%	4481
Domein	Beleid	87%	13%	638	79%	21%	638	89%	11%	638
	Inspectie	90%	10%	577	83%	17%	577	91%	9%	577
	Uitvoering	90%	10%	1995	82%	18%	1995	88%	12%	1995
	Bedrijfsvoering	89%	11%	606	81%	19%	606	92%	8%	606
	Anders	92%	8%	496	83%	17%	496	92%	8%	496
	Ik wil hier geen antwoord op geven	0%	0%	169	0%	0%	169	0%	0%	169
	Totaal	90%	10%	4481	82%	18%	4481	89%	11%	4481

Racisme ervaren/gesignaleerd in de afgelopen 12 maanden: 1B

		Racisme richting uzelf			Racisme richting collega's			Racisme richting burgers		
		Nooit racisme richting uzelf meegemaakt	Wel racisme richting uzelf meegemaakt	Totaal N	Nooit racisme collega's gesignaleerd	Wel racisme richting collega's gesignaleerd	Totaal N	Nooit racisme burgers gesignaleerd	Wel racisme richting burgers gesignaleerd	Totaal N
Leeftijdscategorie	Jonger dan 35 jaar	91%	9%	693	79%	21%	693	83%	17%	693
	35 tot en met 44 jaar	89%	11%	878	82%	18%	878	91%	9%	878
	45 tot en met 54 jaar	88%	12%	1201	81%	19%	1201	89%	11%	1201
	55 jaar en ouder	92%	8%	1527	85%	15%	1527	91%	9%	1527
	Ik wil hier geen antwoord op geven	73%	27%	182	78%	22%	182	78%	22%	182
	Totaal	90%	10%	4481	82%	18%	4481	89%	11%	4481
Opleidingscategorie	Laag	88%	12%	119	83%	17%	119	92%	8%	119
	Midden	90%	10%	772	83%	17%	772	89%	11%	772
	Hoog	90%	10%	3417	82%	18%	3417	89%	11%	3417
	Ik wil hier geen antwoord op geven	84%	16%	173	74%	26%	173	88%	12%	173
	Totaal	90%	10%	4481	82%	18%	4481	89%	11%	4481
Herkomstland	Herkomstland Nederland	94%	6%	3467	85%	15%	3467	91%	9%	3467
	Herkomstland Europa exclusief NL	84%	16%	221	79%	21%	221	84%	16%	221
	Herkomstland Niet Europees	71%	29%	611	69%	31%	611	78%	22%	611
	Anders/Niet van toepassing/Ik wil geen antwoord geven	81%	19%	182	83%	17%	182	91%	9%	182
	Totaal	90%	10%	4481	82%	18%	4481	89%	11%	4481

Vragen of opmerkingen over de Personeelsenquête Rijk (PER):
personeelsenqueterijk@minbzk.nl

Vragen of opmerkingen over dit rapport:
onderzoek@ictu.nl

Wil je weten wat we nog meer doen? www.venster.nl